

KÖZGAZDÁSZ

Budapesti

Közgazdaságtudományi
és Államigazgatási
Egyetem

43. évfolyam 6. szám

Az álmok netovábbja

2002. április 22.

KarrierExpo 2002. Tavasz epilógus

Minden jó, ha a vége jó, tartja a népi bölcelet, és ez feltétlenül igaz a Ma rohanó világában is. Igazolando, hogy ez Egyetemünkön is helytálló megállapítás, szeretnék visszatekinteni az állásbörzére, és megköszönni a cégek képviselőinek, a több ezer hallgatónak az aktív részvételt. Külön köszönet illeti a vidéki, illetve a határon túlról érkező hallgatók jelenlétét, a vállalatok szerint még soha nem találkoztak ilyen sok „nemközgázos” érdeklődővel. Rendezvényünkön összességében több mint hatezer látogató fordult meg a két nap alatt, s mi bízunk abban, hogy hasznos segítségre letek az álláskeresésben.

Már a KarrierExpo-t megelőző programok (próbainterjúk, grafológiai workshop, karrier-szemináriumok, önéletrajzíró műhelyek) is nagy népszerűségnek örvendtek, de az a tény, hogy a Karrier-tesztet a helyszínen több mint négyszázan töltötték ki, önmagáért beszél. Mint minden évben, idén is kirukkoltunk valami újdonsággal,

az Unilever Open Café-Hallgatói Centrummal, ahol a hallgatók a tanácsadástól kezdve, az internetes szolgáltatáson és a grafológiai elemzésen keresztül a fagyit, kávé, tea fogyasztásáig különféle szolgáltatásokat vehettek igénybe.

Kiadványaink nagy sikert arattak, különösen a Közgazdász, amelynek melléklete a Karriertervezésről sok praktikus tanáccsal szolgált. A KarrierExpo Cégekatalógusa, ami a résztvevő cégekről tartalmaz információkat, elérhetőségeket az idén megújult designnal jelent meg. Ebből még néhány darab kapható a Karrier Irodában.

Nagy érdeklődés kísérte az Irodánk által szervezett nyeménysorsolást, ahol a cégek értékes ajándékait sorsoltuk ki azok között a hallgatók közt, akik kitöltötték „Az ideális állás/vállalat szerintem” elnevezésű hallgatói preferencia kérdőívünket. A nyertes számokról Irodánk ajtáján találhattok információkat, és az ajándékokat is itt lehet felvenni április 26-án délig. (A felmérés eredményeit a közeljövőben szintén ezeken a hasábocon hozzuk nyilvánosságra.)

Tehát minden jó, ha a vége jó, és a KarrierExpo 2002. Tavasz jól sikerült. Kérünk azonban Benneteket, hogy ha olyan ötletek van, ami az állásbörze színvonalát emeli, szolgáltatási körét bővíti, osszátok meg velünk, hiszen ennek az állásbörzének ugyan vége, de már elkezdtek a következő rendezvény tervezését.

Ne feledjétek: a Karrier Oldal-on, a honlapunkon, a fénytáblán, és a karrier@ hírlevelünkben továbbra is megtaláljátok az aktuális állásajánlatainkról, szakmai gyakorlati helyekről és egyéb rendezvényeinkről szóló információkat.

Aktuális állásajánlatok

Raiffeisen Bank Rt. – két fő számvitelszervezőt keres.

Győri Keksz budaörsi telephelye – marketing gyakornokot keres

Költségvetési szerv – várja budapesti munkahelyre végzős és negyedéves hallgatók jelentkezését 2002. szeptemberi és 2003. szeptemberi munkakezdéshez

Procter & Gamble – Human Resources Management Trainee, és Logistic Management Trainee programra keres végzős hallgatókat.

A SHELL – végzős hallgatót keres értékesítés, marketing, pénzügy, IT, HR, logisztika területre.

Grüner Chemie - munkatársat keres értékesítési területre.

Országos Takarékszövetkezeti Szövetség – pályázatot hirdet főállású Marketing asszisztensi munkakör betöltésére.

Switzerland based financial trading company (Hardcastle) seeks an accountant (Financial Trading) to join its Budapest branch office.

CEMS Annual Events-re (konferencia és állásbörze szervezés) keres a Gazdálkodástudományi Kar Dékáni Hivatala 4 órás munkaidőben végzős, nyelveket kiválóan beszélő hallgatót.

Zwack Unicum – elemzőt keres marketing igazgatóságára.

Budapest Bank – kockázatelemzőt keres.

Karrier Iroda

1093 Budapest, Fővám tér 8. fszt. 31.

Tel.: 215-5538, 216-2782 vagy 6080, 6086-os mellékek
e-mail: karrierexpo@enviro.bke.hu, karrier@gkd.bke.hu
www.karrierexpo.bkae.hu

Tartalom

agora

Javaslat a BKÁE etikai kódexére	4
Néhány szót a könyvtár is megérdemelt	6
Minikonferencia sorozat	8
Neked milyen volt az első?	10
Plakátpolitikus kontra tömegmédi és következményei	11
A hazai politikai marketing még gyerekcipőben...	
Szakszervezeti hírek	12
Így élünk mi...	13
Szingli, avagy egyedül is megy?! Ne gyűlölködjünk!	15

input-output

Az egész világ már a békét ünnepelte...	16
„Jó tanár, jó diák, jó infrastruktúra”	18
Ahogy Dr. Veress József a felsőoktatást látja	
Tőzsdei összefoglaló (március 22.–április 11.)	22
KEN ÁlomTőzsde 2002	23
Rendhagyó közgazdaságtani szöveggyűjtemény	24
Jay Hanson: Gazdasági hatékonyság	

kontrapunkt

Pilinszky János	26
Meditáció	
Valami magyar, valami emberi	26

mozgástér

„A magyar lovas nép” – lovasok nélkül?	27
Avagy lószereget és leküzdhetetlen szenvedély egy életen át	

expo

Struggle for Life	30
KarrierExpo 2002. Tavasz	

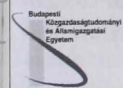
Tavaszi játékok

Szeretünk saját történelemlényeket írogatni a fejünkben, ha nem szállna belénk ily látványosan a politika – egyre inkább kiüresítve azokat a történelmi fogalmakat, amikre például középiskolai oktatásunk épül. Ha ők, ott az emelvényen jobban tudják, hogy mi az igazság(!), amelynek legitimitását egy saját, jól bejáratott történelem-párt-vezértudat betonozza bele (az utóbbi hónapok számos politikai célzatú szónoklatának és gesztusának történelmi kontextusa tökéletesen példázza azt a folyamatot, hogyan lesz a történelmi „tényekből” metaforák mozgékony hadserege) a magyar, fehér/vörös rögválóságba, az alattvalók jobbik felébe, mívégre kísérletezzon az ember a tanári asztal mögött állva, hogy megértesse: a történelem alapjában véve organikus egész, amely folyton *kiegészül*, s ennek érzetét a források végtelen tömegének kétes kimenetelű interpretációs játszmái adják (a percepciótól az elméletig). Imádjuk a XX. századot – főleg a beszédírók gerinces bandája; milyen jó is e néhány évtized mocskában turkálni megféleldekező a szekrényben porosodó családi fényképalbumról! Milyen jó megféleldekezni a kék mezőben villódzó sárga csillagok Európájának képe mögött megbújó *ismeretlen* katona sírjáról, amit *ismert* politikusok koszorúztak meg! Milyen jó szabad utat engedni érzelmeinknek és indulatainknak a tudás alapú társadalom építésének küszöbén! Milyen szellemesen is át lehet ugrani Könyves Kálmán problémáját, hogy valóban váltott gyerek volt-e (hiszen akkor logikus, hogy ezért törölte ki törvénnyel a közhiedelemből a váltott gyerekkért felelős strigát), vagy csak az Álmos ág győzedelmes továbbélését ünnepelte a krónikás, eltűlözva Kálmán testi fogyatékoságait? Kit érdekel a múlt megrovása, ha az igazság a tét, amelynek alapjain kacsalábra emelik a hon/„információ” palotáját, s egész Európa csodálni fogja ezen emberfeletti produkciót? Mik tehát a 2002-es választás fő történelmi tanulságai?

1. A történelemnek nincs jobb és baloldala.
2. A történelem klasszikus fogalmi bázisára bárki büntetlenül rászabadulhat, ha ezzel szavazókat szerez.
3. A történelem tanítását a politikusaink háta mögött vigyorgó történészek veszik komolyan a legkevésbé.
4. A történelem még mindig érettségi tantárgy, de ezt ki mondja meg az ország házában ücsörgő személyeknek? etc.

KÖZGAZDÁSZ

Kiadja a BKÁE Kommunikációs Igazgatósága

Szerkesztőségi Iroda:

1093 Budapest, Fővám tér 8.
Sóház, 8-as szoba
Tel.: 218-6855 (7795 mellék)
e-mail: kozgazdasz@kgazdasz.bke.hu
Szerkesztőségi ülés: kedd 16–18 óra
A lap környezetbarát papírból készült.

Szerkesztőség tagjai:

Domokos Tamás (főszerkesztő)

Munkatársak:

Albert Gábor, Balogh László, Bernschütz Mária, Birtalan Liliána, Böröcz Petra, Gálfi Lilla, Kremzer Imre, Nagy Orsolya, Németh Nikolett, Sipos Anikó, Szabó Linda (fotó), Válóczy Viola

Tördelés:

Bencze Sándor

ISSN: 0230-7529

Domokos Tamás

Javaslat

a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem etikai kódexére*

2002. január 30.

* A kódex-tervezet a BKÁE Etikai Bizottsága munkája. Az észrevételeket a következő e-mail címre kérjük eljuttatni:
katalin.fitos@tkd.bke.hu

A BKÁE Etikai Kódexé

Az Egyetem küldetése

A Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem (a továbbiakban Egyetem) oktatási, kutatási, és tanácsadói tevékenységet folytató autonóm állami egyetem. Működése során a legmagasabb tudományos színvonalú értékteremtést és értékközvetítést tekinti céljának.

A tudományos tevékenység éthoszának fenntartásán túl az egyetemi közösség etikailag és jogilag megkérdőjelezhetetlen működésre törekszik. Minden tagjától megköveteli a Magyar Köztársaság törvényeinek betartását, valamint az emberi méltóság és az emberi jogok tiszteletét.

Az Egyetem működésének érintettjei

Az Egyetem legfontosabb érintettjei a következők:

- (1) a tanári kar;
- (2) az egyetem vezetői;
- (3) a hallgatók;
- (4) egyéb közalkalmazottak;
- (5) az egyetem volt hallgatói;
- (6) oktatási és tudományos partnerek;
- (7) a gazdasági szféra;
- (8) az állami szervek;
- (9) a magyar társadalom.

Az Egyetem érintettjeit az 1. ábra mutatja.

Az Egyetem legfontosabb érintettjei

állami szervek	tanári kar	gazdasági szféra
egyéb közalkalmazottak	az Egyetem vezetői	volt hallgatók
oktatási és tudományos	hallgatók	magyar partnerek társadalom

Az Egyetem etikai kódexe kötelező jelleggel bír az egyetem tanáira, vezetőire, hallgatóira és a nem-oktatói személyzetre. A többi érintettel kapcsolatban pedig megfogalmazza az Egyetem törekvéseit, ideáljait.

Az Egyetem tanárai

Az Egyetem a tanárokat az egyetem legfontosabb ér-

tékteremtő részének tekinti. Az Egyetem törődik tanárai-val, és hosszú távú, biztos megélhetést kíván a számukra nyújtani. Az Egyetem segíti a tanárokat a hazai és a nemzetközi szakmai és üzleti életben való alkotó részvételben.

Az Egyetem a következő elvárásokat fogalmaz meg a tanárokkal szemben:

(T1) *Felelősségteljes munka.*

Az Egyetem tanárai munkájukat felelősségteljesen, azaz a szakmai normák betartása mellett, mások munkájára figyelemmel és eredményesen kell végezniük.

(T2) *Hiteles képviselet.*

Az Egyetem tanáraitól megköveteli, hogy azonosuljanak céljaival és az egyetemet hitelesen képviseljék mind munkájuk, mind pedig közéleti tevékenységük során.

(T3) *Tisztelet.*

Az Egyetem tanárai kötelesek egymás, a hallgatók és az egyetem más érintettjei iránt kellő tiszteletet tanúsítani.

(T4) *A kárhozás tilalma.*

Az Egyetem tanárai nem okozhatnak kárt az egyetemnek, sem hírnévbeli, sem pedig pénzügyi értelemben. Ez vonatkozik a tanárok egyetemen belüli és egyetemen kívüli tevékenységeire egyaránt.

(T5) *Összeférhetetlenség.*

Az Egyetem tanárai nem vállalhatnak munkát olyan szervezeteknél, amelyek tevékenysége ellentétben áll az egyetem érdekeivel.

(Az összeférhetetlenség részletes szabályozására az Egyetemi Tanács külön irányelveket kell, hogy kidolgozzon.)

(T6) *Megvesztegethetetlenség.*

Az Egyetem tanárai munkájukban pártatlanul kell, hogy eljárjanak. Pénz vagy egyéb módon felkínált szolgáltatás fejében nem juttathatnak jogosulatlan előnyhöz senkit.

Az Egyetem vezetői

Az Egyetem vezetőitől megköveteli a tanárokkal szembeni (T1),..., (T6) normák maradéktalan teljesítését. Mindezen túl a következő vezetői normáknak is meg kell felelniük.

(V1) *Szakmai felkészültség.*

Az Egyetem minden vezetőjének kiemelkedő szakmai felkészültséggel kell rendelkeznie, ami előrelátással és irányítási képességgel párosul.

(V2) Felelős döntéshozatal.

Az Egyetem vezetőinek felelősen kell eljárniuk döntéseik meghozatala során, ami azt jelenti, hogy az összes érintett szempontjait mérlegelniük kell, és mindenkor az egyetem jövőjét kell szem előtt tartaniuk.

(V3) Törődés az emberekkel

Az Egyetem vezetőit a beosztottak és a partnerek iránti figyelmes, törődő magatartás kell, hogy jellemezze.

(V4) Kommunikáció az érintettekkel

Az Egyetem vezetőinek kötelessége, hogy rendszeresen kommunikáljanak az érintettekkel a rájuk vonatkozó és az egyetem sorsát érintő kérdésekben.

Az Egyetem hallgatói

Az Egyetem a hallgatóit stratégiai partnerekként tekinti, kölcsönösen előnyös kapcsolatra törekszik velük. Az egyetem európai színvonalú, a Magyarországon elérhető legmagasabb piaci értékű diplomát nyújtja a hallgatóinak. Ennek fejében a következő normák feltétlen betartását várja el tőlük.

(H1) Jogtisztelet.

Az Egyetem hallgatói nem folytathatnak olyan tevékenységet, amely törvénybe ütközik.

(A hallgatói munkavállalás kérdéseinek részletes szabályozására az Egyetemi Tanács külön irányelveket kell, hogy kidolgozzon.)

(H2) Hírnévörzés

Az Egyetem hallgatói nem okozhatnak kárt az egyetemnek, sem fizikai, sem pénzügyi, sem pedig hírnévbeli értelemben.

(H3) Tisztelet.

Az Egyetem hallgatói kötelesek egymás, a tanárok és az egyetem más érintettjei iránt kellő tiszteletet tanúsítani.

(H4) Tisztességes magatartás.

Az Egyetem hallgatói nem élhetnek a jogosulatlan előnyszerzés (csalás, megvesztegetés, stb.) semmilyen eszközével tevékenységeik során.

Egyéb közalkalmazottak

Az Egyetem biztosítani kívánja az egyéb közalkalmazottak számára az értelmes munka és a tisztas megélhetés feltételeit. Ennek fejében az Egyetem a következő elvárásokat fogalmazza meg velük szemben:

(N1) Felelősségteljes munka.

Az Egyetem egyéb közalkalmazottjainak munkájukat felelősségteljesen, azaz a szakmai normák és a technológiai előírások szigorú betartása mellett, mások munkájára figyelemmel és eredményesen kell végezniük.

(N2) Maximális gondosság.

Az Egyetem egyéb közalkalmazottjainak a lehető legnagyobb gondossággal kell ügyelniük az általuk működtetett rendszerek funkcionálására és állagára.

(N3) Megvesztegethetetlenség.

Az egyéb közalkalmazottak kötelesek bármely megvesztegetési kísérletet bejelenteni.

(N4) Tisztelet.

Az egyéb közalkalmazottak kötelesek a tanárok, a hallgatók és egymás iránt kellő tiszteletet tanúsítani.

(N5) A károkozás tilalma.

Az egyéb közalkalmazottak nem okozhatnak kárt az Egyetemnek, sem fizikai, sem pénzügyi, sem pedig hírnévbeli értelemben. Ha másoknál károkozást észlelnek, akkor azt kötelesek bejelenteni feletteseiknek.

Az egyetem volt hallgatói

Az Egyetem a volt hallgatóit az „alma mater” barátainak tekinti. A KÖZGÁZ Alumni Kör révén igyekszik rendszeresen tájékoztatni őket az egyetem sorsának alakulásáról. A „közgázos”-ság tudatos vállalását és az egyetem szakmai-pénzügyi támogatását várja tőlük. (A1)

Oktatási és tudományos partnerek

Az Egyetem az oktatási és tudományos partnerekkel tisztességes versenyre, illetve együttműködésre törekszik. Ezért a partnerektől is elvárja, hogy azok a törvényeket maradéktalanul betartsák (V1) és ne használják engedély és ellenszolgáltatás nélkül az Egyetem szellemi termékeit (V2).

(Az Egyetem és tanárai által létrehozott szellemi termékek védelmének részletes szabályozására az Egyetemi Tanács külön irányelveket kell, hogy kidolgozzon.)

A gazdasági szféra

Az Egyetem a gazdasági szférát nagy becsben tartja. Az egyetem vállalja, hogy stratégia tervei megfogalmazása során meghallgatja, és figyelembe veszi a gazdasági szféra elvárásait. Biztosítja számára az Egyetem kutatási potenciáljához és a hallgatóihoz való közvetlen hozzáférést (Karrieriroda). Ennek fejében pénzügyi és szakmai támogatást remél. (G1)

Az állami szervek

Az Egyetem elvárja, hogy az állami szervek biztosítsák azokat az erőforrásokat, amelyekkel az egyetem alapadatai elláthatók. (Á1) Az egyetem elvárja a vele kapcsolatban álló állami szervektől a törvényesség teljes betartását (Á2) és a szavahihetőséget (Á3).

A magyar társadalom

Az Egyetem jó „állampolgár” kíván lenni, azaz a köző iránt elkötelezetten tevékenykedik, és kiveszi a közteherviselésből rá eső részt. Tudatosan vállalja Budapesti voltát, beágyazódottságát a magyarországi gazdaságba és kultúrába, és erejéhez mérten hozzá kíván járulni Budapest és az ország szellemi és gazdasági felvirágzásához. (K1)

Az Egyetem etikai bizottsága

Az Egyetem kódex érvényesítése érdekében az Egyetem etikai bizottságot hoz létre. Az etikai bizottság feladata, hogy etikai vizsgálatot folytasson az etikai kódexben megfogalmazott etikai normák megsértőivel szemben.

Etikai vizsgálatot az Egyetem működésének érintettjei kezdeményezhetnek az Egyetem Etikai Bizottságánál. A bizottság csak névvel ellátott, azonosításra alkalmas bejelentésekkel foglalkozik. A bejelentő védelmét a bizott-

ság mindenkor biztosítja. Az Etikai Bizottság döntései lehetnek:

1. *Nyilvános elmarasztalás formájában etikai szankciókat fogantatásit az egyetemi nyilvánosság fórumainak igénybevételeivel,*

2. *és/vagy javaslatot tesz fegyelmi eljárás indítására*

Az Etikai Bizottság döntései nyilvánosak. Az etikai bizottság fontos feladata az Egyetem etikai kódexének folyamatos karbantartása, tehát finomítása és hozzáigazítása a változó körülményekhez. Az etikai kódexnek együtt kell fejlődni az Egyetem szervezeti kultúrájával, és tükrözni szükséges a külső környezet változását.

Az etikai kódex érvényessége

Az etikai kódex érvényessége kiterjed az Egyetem teljes személyi állományára, függetlenül attól, hogy munkaviszonyban, hallgató jogviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll valaki az Egyetemen. Az etikai kódexet a Kari Tanácsok véleményezése alapján az egyetemi tanács fogadja el, és csak az módosíthatja. A kódex a kihirdetése napjától érvényes határozatlan ideig.

Az Egyetem etikai kódexe nyilvános, bárki számára hozzáférhető. A kódex rá vonatkozó részét az Egyetem összes alkalmazottja, vezetője és hallgatója megkapja.

Néhány szót a könyvtár is megérdemel!

Bevallom, azért kerestem meg az Egyetemi Központi Könyvtár (továbbiakban Könyvtár) igazgatóját, Dr. Huszár Ernőné, mert kíváncsi voltam a hamarosan bekövetkezendő költözéssel kapcsolatos jelenlegi álláspontokra. A témában csak annyit sikerült kiderítenem: 2004 a költözködés éve, uff. Azonban mégis olyan információkat tudtam meg a beszélgetés során a Könyvtár működéséről és szolgáltatásairól, ami szerintem Mindenki számára érdekes és hasznos lehet.

Ez itt a reklám helye! Arról a Könyvtárról lesz szó tehát, ahol 16440 emberrel találkozhat, akikből mintegy 7999-cel az egyetemen is összefuthatsz, ahol 180 000-en fordulnak meg, aminek a honlapját 200 000-en nézegetik évente.

Nem fizetett hirdetés! A Könyvtár (vagyis hosszú lesz!) a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának szakmai felügyelete alá tartozik, a közgazdaságtudományok szakkönyvtára, a társadalomtudományok gyűjtőkönyvtára, illetve az Országos Dokumentum- és Információellátó Rendszer (ODR) tagja. Az European Business Schools Librarians' Group (1970 óta Hágában is nyilvántartott szervezet, amely elsősorban az információcseré – legkorábbi lehetőségek stb., tapasztalatcsere helyszíne a szakterületen), a Magyar Országos Közös Katalógus, az Informatikai Könyvtári Szövetség, az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának és a Magyar Kulturális Szövetségnek is a tagja továbbá. Rendeltesét tekintve: nyilvános állami egyetemi tudományos könyvtár, egyetemi hálózati

központi könyvtár, szakirodalmi információs központ.

Vágjunk tehát a közepébe: A Könyvtár forrásai az egyetemi költségvetés kb. 10%-ából (állami támogatásból és az egyetem saját bevételeiből is mintegy 5%-5%) és a beiratkozásokból (tavaly mintegy 7 800 000 Ft), illetve büntetésekben (tavaly 4 300 000 Ft) származó bevételekből (az előjegyzésekből tavaly kb. 230 000 Ft, könyvtérítésekben 350 000 Ft folyt be), illetve pályázati pénzekből adódnak össze. A kötelező kiadásai közé tartozik pl. a dolgozónként kötelező, akkreditált továbbképzési tanfolyam finanszírozása, vagy – ugye kedves tudáspengével-szerző-metsző bajtársaim – a restauráció.

A költségvetés említett formái azonban az állománygyarapításra nem elégségesek, így más források kellenek: a pályázatokból (hangsúlyosan a Felsőoktatási Pályázati Iroda, a Nemzeti Kulturális Alapprogram, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Országos Társadalomtudományi Kutatási Alapprogramok a célintézmények – tehát látható, hogy alapvetően magyar pályázatokra van lehetőség) befolyó pénzek. Igen érdekes volt számomra az, hogy a pályázatok nagy része konzorcium formában valósul meg: azaz az összes vidéki egyetem közgazdaságtudományi kara, továbbá a gazdasági főiskolák és szakterületi akadémiai intézetek együtt pályáznak (ennek oka, hogy a támogatók nyilván az elektronikus, főleg külföldi adatbázisok licenceinek országos megvételét pártolják, és ebben a formában biztos a nyereség – ez a Könyvtár számára annyit jelent, hogy ő intézi a szervezést, tárgyalást stb.). 1994 óta tagja a Könyvtár a már említett European Business Schools Librarians' Groupnak (Magyarországból egyedülként), amin keresztül (szintén konzorcium formában) további adatbázisok könnyebb beszerzésére nyílik lehetőség.

Az állománygyarapítás a Tanszék oktatóinak és a Könyv-

tárban dolgozó szakreferensek javaslatai alapján történik. Az oktatók fontos feladata (lenne) továbbá a számunkra megadott kötelező irodalomjegyzékek (időben is pontos) leadása a Könyvtár számára. A beérkező igények illetve hiányok és természetesen a költségvetés figyelembevételével több szemponton alapuló kritériumrendszer alapján zajlik a könyvek megvétele. Egyik elsődleges szempont a magyar közgazdasági irodalom, az oktatáshoz és kutatásokhoz ajánlatos és kötelező tananyag teljessége. A külföldi kapcsolatok igen fontosak (főleg a külföldi egyetemek könyvtárainak segítségével), többek között az ajándékozás (IMF, WTO) szempontjából is – külön kiemelő az OECD szerepe, aminek hivatalos letéti könyvtára vagyunk (azaz minden ott megjelent dokumentumot meg-

ként működés szempontjából) a letéti könyvtárak felett. Elvileg az egész egyetem pl. a folyóiratok, illetve a tanszéki könyvtári könyvek beszerzése is rajta keresztül történik. Az új Karunk (volt ÁF) és a Vezetőképző Központ Könyvtár külföldi folyóiratainak és elektronikus adatbázisainak a beszerzését is a Könyvtár intézi, jóllehet azok önállóan működnek minden egyéb vonatkozásban. Sajnos közös online katalógus még nincsen (bár a diákunk itt is ingyenes beiratkozásra jogosít fel), erre a Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület (MOKKA) kiépülése fog megoldást jelenteni.

Bár a Tanszéki Könyvtárak könyvei (amelyek természetesen a Könyvtár OPAC-ban is nyilván vannak tartva) sokszor nem elérhetőek számunkra, ezek lekérésére azonban a Könyvtáron keresztül lehetőség van! Az ODR tagjaként helyi olvasásra az országban bárholnan elérhető és megkapható a keresett könyv, amennyiben a Könyvtárban nem található meg. Az egyszerű formanyomtatványos bekérés költségei ráadásul nem minket terhelnek, még a szállítás sem (kivéve folyóirat esetén, amit másolva kaphatunk meg: tehát fénymásolás és szállítási költség itt a fizetendő plusz). Tavaly 819-en vették igénybe ezt a szolgáltatást a Könyvtár felé, illetve 124-en innet. Emberek! Inkább így ingyen, helyben, mintsem máshova beiratkozni egy könyvért!! Hajrá könyvtárközi kölcsönzés!!

Fotó: Szabó Linda

kapnak itt is). További ajándékokat kapunk a Tanszékektől, magánszemélyektől stb. Az Egyetem és Könyvtár rangjának elismerése, azt hiszem, a tavaly ajándékkal kapott mintegy 2510 könyv (több mint 10 000 000 Ft értékben). További könyveket kapunk köteles példányként (nem ajándékként) még a Széchényi Könyvtártól (a hozzájuk kötelezően beérkező 6 példányból 3 kerül kiosztásra az országban), ez tavaly 283 könyv volt.

A szervezetet tekintve Olvasószolgálati, Állománygazdálkodás és Katalogizálás, Folyóirat és Tartalomszolgáltatási Osztály (indexelő nyelv, elektronikus elérhetőség számára történő feldolgozás) áll az Igazgatás-titkárság és Főigazgató mellett. Vertikálisan a BKÁE könyvtári hálózatának a részei a letéti könyvtárak, tanszékek, Széchényi Szakkollégium, Társadalomelméleti Szakkollégium és Tarkaréti Kollégium könyvtárjai, illetve a szolgáltató szakkönyvtárak, Államigazgatási Kar Könyvtára, Budapesti Vezetőképző Központ Könyvtára és az Európai Dokumentációs Központ.

A Könyvtár szakmai felügyeletet gyakorol (a könyvtár-

is elérhetőek, de ez már a Széchényi Könyvtár és a mi Könyvtárunk közvetítésével történik.

Weblap: www.lib.bke.hu – ajánlatos és hasznos megtekinteni, ez végre egy értékelhető egyetemi honlap normális szolgáltatásokkal, és minden működik rajta.

Néhány további információ:

Elérhetőség, Központ: 217-6827

Kölcsönzés: 217-0233/ 7120, 7238

Internethasználat a Könyvtárban: 10 óra/hó – ingyenes, késedelmi díj: könyv/nap – 15 Ft, egyetemi tananyag/nap – 30 Ft, vizsgaidőszakban 100 Ft.

Fontosabb CD-ROMok: HVG, Népszabadság, Magyar Hírlap, Hundok, Pressdok, BPO, CD-jogtár, Céghírek, Beszállítói célprogram, stb.

Internetes Adatbázisok: Econlit, General BusinessFile International, KSH Stat Adatbázis, Europa Szerver Adatbázis stb.

Hajrá tudomány!

Birtalan Liliána

Minikonferencia sorozat

2002. április-május

Konferencia címe:

E-Government tankönyv bemutatója

Rendezői:

Közigazgatásszervezési és Urbanisztikai Tanszék

Tervezett program:

- Az E-government jelentősége a felsőoktatásban (Tózsza István BKÁE tszvf. tanár)
- E-government, avagy kormányzati és önkormányzati kihívások az on-line demokrácia korában (Budai Balázs BKÁE f. tanársegéd). A könyv és a CD bemutatója
- A kormányzati távoktatás kialakítása a közigazgatásban (Kökényesi József, Magyar Közigazgatási Intézet, főigazgató h.)
- Az E-Business a közigazgatás előtt (Nemeslaki András BKÁE dékánhelyettese)
- Sajtóforum, állófogadás

Helyszín: BKÁE Államigazgatási Kar, Budapest XI. Ménesi út 5. II. előadó

Időpont: 2002. április 29. (hétfő), 14.00 óra.

Konferencia címe:

Hálózati videoszolgáltatások

Rendezői:

Médiagazdaságtani és Telekommunikációs Tanszék

Tervezett program:

A lehívásos hálózati videó szolgáltatást (VOD) tartották sokáig annak a hálózati tartalomszolgáltatásnak, amelyért, ha úgy tetszik érdemes kiépíteni a nagy sebességű internet szolgáltatások nyújtására alkalmas infrastruktúrát. Nálunk is terjed az úgynevezett szélessávú internet, mind a kábel, mind a telefonhálózat infrastruktúráján, azonban az továbbra is vitakérdés, hogy mi számít a felhasználást igazán meglendítő szolgáltatás(ok)nak, azaz, hogy mi is a „killer application”. Az egyetem Technológiatranszfer Központja Médiagazdaságtani- és Telekommunikációs tanszéke valamint a MTA-ELTE Kommunikáció elmélet kutatócsoport tagjaiból álló team másfél éve kezdett abba a kísérletbe, amelyik hazai körülmények között vizsgálja a hálózati videó szolgáltatásokat. A vállalati partner ebben a projektben a TVNET Számítástechnikai Kft., az első hazai szélessávú internet szolgáltató. A mini konferencián a résztvevők beszámolnak a projekt állásáról, az első eredményekről, s egyben tapasztalatcserére invitálják a meghívottakat, más szélessávú internet szolgáltató képviselőit és a témával foglalkozó szakembereket.

Helyszín: BKÁE, 2001-es Tanácsterem

Időpont: 2002. április 30.

Konferencia címe:

Új irányzatok a marketingstratégiában

Rendezői:

Marketing Tanszék

Tervezett program:

A konferenciasorozat fő célja, hogy bemutassa azokat a területeket, amelyek a vállalatvezetők és a marketing szakemberek számára a siker forrásai. A konferencia egyaránt helyet ad a magyar és a globális kérdéseknek.

A konferenciát azoknak ajánljuk, akik tudni akarják, hogy milyen képességekkel, marketing és vezetési erőforrásokkal rendelkeznek a sikeres vállalatok; meg akarják érteni, hogy a piaci igényeknek való állandó megfigyelés, a piacorientáció milyen kihívásokat jelent a XXI. században, és inspirációt akarnak kapni ahhoz, hogy munkájukat eredményesebben végezzék.

Helyszín: Gerbeaud ház Átrium rendezvényterem (1051 Budapest, Vörösmarty tér 7-8.)

Időpont: 2002. május 3. 8.30-16.30

Konferencia címe:

Gazdasági diplomácia és globalizáció

Rendezői:

Filozófia Tanszék

Tervezett program:

Csizmadia Sándor – „A gazdasági diplomácia értelmezései a globalizáció kontextusában”

Chikán Attila – az egyetem rektora

Straub Elek – Matáv vezérigazgatója

Helyszín: BKÁE, 2001-es Tanácsterem

Időpont: 2002. május 7. 14.00-16.00

Konferencia címe:

Van-e rés a vezetés intelligenciáján? című workshop

Rendezői:

Információrendszerek Tanszék

Tervezett program:

08:30-10:00: A BI Solutions megoldása

10:00-10:30: Kávészünet

10:30-12:00: Problémamegoldó workshop

12:00-13:00: Büfé ebéd

13:00-13:30: Beszámoló és előterjesztés az igazgatótanács (IT) részére

13:30-14:30: Beszámoló és előterjesztés prezentációja

14:30-15:00: Összegzés és díjak átadása

Helyszín: Információrendszerek tanszék: 1053 Budapest, Veres Pálné u. 36.

Időpont: 2002. május 7.

Konferencia címe:**Piackutatás napja****Rendezi:**

Marketing Tanszék

Tervezett program:

A konferenciasorozat célja, hogy fórumot teremtsünk a piackutató szakma és megrendelői oldal számára az egyetemi hallgatósággal és Tanszékünk oktatóival való találkozásra, amely minden érintett fél számára érdekes információkat nyújthat.

A rendezvényre várjuk valamennyi olyan vállalat képviselőjét, akik a piackutatásnak a marketing tanácsadási folyamatban való megjelenése iránt érdeklődnek, valamint szakember-utánpótlásukban nagy jelentőséget tulajdonítanak a szakirányú egyetemi képzésben résztvevő hallgatókkal való kapcsolattartásnak.

Helyszín: BKÁE, III. előadó (1093 Fővám tér 8.)

Időpont: 2002. május 10. 8.30-16.30

Konferencia címe:**A katonai logisztika aktuális védelemgazdasági feladatai****Rendezi:**

Védelemgazdasági Tanszék

Tervezett program:

A konferencia célja: bemutatni a HM és a HVK összevonása, a Magyar Honvédség átalakítása kapcsán a katonai logisztika rendszerében bekövetkezett változásokat; a HM és hivatalai által működtetett katonai termelői logisztika rendszerét, aktuális feladatait, az MH-n belül működő katonai fogyasztói logisztika rendjét, feladatait, különös tekintettel a változások gazdasági okaira és körülményeire – feltárni azokat a logisztikai tapasztalatokat, megoldásokat, módszereket, amelyek a védelemgazdaságtan elméletének és módszertanának oktatásához, a tananyagok korszerűsítéséhez felhasználhatók.

(előadók: Domine János, dr. Mészáros Sándor)

Helyszín: BKÁE, 2001-es előadó

Időpont: 2002. május 14. 9.00–13.00

Konferencia címe:**Az e-business stratégiai nézőpontja****Rendezi:**

E-business kutatóközpont

Tervezett program:

- Váncsa István újságíró – megnyitó előadás
- Demcsák Mária,
a Piac és Profit főszerkesztője
- Kápolnai András
Az E-Stratégia könyv bemutatása
- Talyigás Judit,
a Magyar Posta vezérigazgató-helyettese
Elektronikus közbeszerzési piactér

Helyszín: BKÁE, III. előadó

Időpont: 2002. május 16. 9:00–14:00

Konferencia címe:**Új tudományos eredmények a hazai jövő kutatásban****Rendezi:**

Jövő kutatási Kutatóközpont

Tervezett program:

Új tudományos eredmények a hazai jövő kutatásban a BKÁE Jövő kutatási Kutatóközpont és az MTA-BKÁE Komplex Jövő kutatás Csoport kutatói által írt/szerkesztett szakkönyv új tudományos eredményeinek bemutatása és megvitatása

Helyszín: BKÁE, 218. sz. könyvtárszoba

Időpont: 2002. május 28. 13.00–18.00

Konferencia címe:**A Magyar közgazdasági gondolkodás története című könyv szakmai bemutatója****Rendezi:**

Közgazdasági Elméletek Története Tanszék és az Aula Kiadó

Tervezett program:

A könyv a Gazdaságelméleti Olvasmányok sorozat része. A kötet eredeti, unikális jellegű, vagy kimagasló értékűnek tekintett szemelvényeket tartalmazó szöveggyűjtemény magyarázó tanulmányokkal, szerzői arcélekkel és átgondoltan válogatott, terjedelmes bibliográfiai kiegészítésekkel. A magyar közgazdasági gondolkodás alakulásán nyomot hagyó szerzők munkásságának olyan reprezentáns írásából készített válogatás, amely alapján áttekintést kapunk a szerző/a kor legfontosabb jellegzetességeiről, legmarkánsabb megfogalmazásairól.

Kautz Gyula 1868-ban kiadott „A nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon” című műve óta ez az első, a magyar eszmétörténetet szisztematikusan feldolgozó munka.

Helyszín: BKÁE, 2003-as Tanácsterem

Időpont: 2002. május 30.

A mi kis ügyeink

A dohányzásprevenció és a média

Óriási tömegű és állandóan mozgásban lévő információhalmaz vesz bennünket körül minden napjainkban. Ebben minden gyártó érdeke, hogy a lehető legjobban kialakítsa, meghatározza a saját arculatát és termékeit. Közülük az egyik legsikeresebbnek tekinthető a dohányipar, amely egy ma már köztudottan veszélyes és egészségkárosító szert képes egyre nagyobb és nagyobb tömegben eladni. A jelek szerint hatékonyan működteti a saját rábeszélőgépét. Nagyrészt ennek köszönhető, hogy évente rengeteg embert képesek ösztönözni a dohányzásra annak ellenére, hogy egyre többen halnak meg idő előtt a füstölés következtében. A rábeszélés nem érvekkel történik, hanem átlapvető emberi érzelmeinkre ható szimbólumokkal, amelyekben a dohányzást különböző pozitív értékekkel párosítják. A dohányipar legfontosabb célcsoportjai a fiatalok és a nők.

Az elmúlt években – miután az elektronikus médiából kiszorultak – óriásplakátokra és nyomtatott sajtóhirdetésekre költöttek a legtöbbet. 2001-ben életbe lépett a reklámtörvény, amely a nyomtatott sajtóból, majd az óriásplakátokról is kitiltotta a dohánytermékeket. A reklámtörvény módosításával tehát új helyzet állt elő, amely stratégiaváltásra készítette a dohányipart. A közvetlen rábeszélés és termékkínálás helyett a meggyőzés kerülőutakra kényszerült. Ez ellen persze sokkal nehezebb küzdeni, és nehezebb is észrevenni, leleplezni. Az feltételezhető, hogy a dohányipar a korábban promócióra szánt összegeket a továbbiakban is hasonló célokra költi, hiszen a kiháló vagy leszokó dohányosok helyett újakat kell toborozniuk, különben csökken a profit. Csak néhány az új kommunikációs csatornák közül: Meglévő ruházati üzlethálózatát bővíti a Malboro Classics és a Camel. Ezek mozgó reklámhordozókként működnek. A fiataloknak prevenció kampányokat szerveznek, amelyekben a fő üzenet az, hogy a dohányzás felnőtt viselkedés. Tehát nem arról van szó, hogy a dohányzásra nem szabad rászokni, mert káros. Arról van szó, hogy majd akkor, ha felnőtt leszel, vagy ha annak érzed magad, akkor már rágyújthatsz. Tökéletes üzenet a tizenévesek számára.

A dohányipar arra is rájött, hogy minden hirdetésnél hatékonyabb, ha a fiatal kedvenc film-

(folytatás a 11. oldalon)

Neked milyen volt az első?

Meghatározó élmény. Beavatás. Viszszavonhatatlanul és végérvényesen nagykorú leszel. Megtapasztalsz valamit, ami teljesen új, amiről eddig csak másoktól hallottál. Sok dolgot más szempontból látsz utána. Fontos, hogy milyen érzéseket élsz át, döntő lehet a jövődre nézve.

Fotósok mindenütt. Kattkattkattkatt. Karvastagságú teleobjektívek pásztázzák a termet. Hol bukkan fel egy újabb híres arc, egy sokat látott, sokat hallott Valaki, akit muszáj megörökíteni, tudatni, hogy itt volt? Jönnek jobbról is, balról is, nagy nevek, majdnem sztárok, akiknek az első sorban van hely lefoglalva. Mi meg ülünk ott, izgatottan, kíváncsian, ide-oda forgolódunk („nézd., az ott...”; „nahát!”; „ő is eljött!”). Velünk kapkodják fejüket a fotósok is, senkit sem szeretnének kihagyni. Tele van a négyes előadó. Mellettem, mögöttem barátok, ismerősök, diáktársak, előttem meghívottak, hírességek. Négyszázötven ember, a helyiséget átjárja a feszültség. Nyakamban „PRESS” feliratú sárga kártya, idegesen leveszem. Kamerák, függöny, zaj, összevillanó pillantások.

Amikor egyikük belép az ajtón, a fotósok a másodperc törtrésze alatt, egyszerre fordítják arra gépeiket, és megállás nélkül fényképezik, ahogy lemegy a lépcsőfokokon, és helyet foglal. A tévések rögtön kezelésbe veszik. Mikor a másik megérkezik, vele is ugyanez játszódik le; fotósok, levonulás, tévések.

Még néhány perc. Hirtelen elönt egy erőteljes érzés, hogy milyen szerencsés vagyok, hogy itt lehetek. Csaknem az egész ország a tévéje előtt ül, és ezt nézi. Én pedig azon négyszázötven ember közé tartozom, aki itt lehet és élőben végignézhetsz, aki részese lehet ennek a hullámnak, ami betölti a teret. Élőben láthatok valamit, az ország mostani életének legjelentősebb eseményét.

Mozgolódás, öltönyök, tágra nyílt szemek. Nyolc óra.

Választottam. Először. Amikor megérkezett bizonyos boríték az Értésítéssel, akkor éreztem át igazán, hogy mit kaptam meg: a befolyásolás lehetőségét. A tizennyolcadikat már egy ideje magam mögött hagyva most elérkezett a pillanat, hogy élhessek vele. Komoly, fontos dolognak éreztem: az én véleményem is számítani fog, beleszólhatok abba, ami körülöttem, a fejem felett folyik, aminek folytán nap mint nap rólam is döntenek.

Alkotmányos jog és „kötelezettség”. Én, kinyilváníthatom, kiket szeretnék az ország élén látni, aki négy évig az én sorsomról is dönt. Felnőtségi és felelősségi. Csak egy téglát lesz egy hatalmas falban az én szavam, de benne lesz. Tudtam, hogy biztosan elmegyek.

Este izgatottan figyeltem a műsorokat, ide-oda kapcsolgattam a csatornák közt. Ki vezet a mi választókerületünkben? Á, ilyen feldolgozottság mellett még nem számít! Politológusok értékelték az eredményeket, pártközpontokból jelentkeztek be a riporterek. Hosszú, bizonytalanságban úszó órák, míg sok helyen biztosat lehetett mondani. Magam előtt láttam a csoporttársak, barátok arcát. Többekről kiderült, ki mit gondol, az utóbbi időben sokat vitatkoztunk politikai kérdésekről. Némelyek örülnek, mások szomorúak... De ez egyelőre átmeneti: két hét múlva dől el minden.

Választottunk, először. Első- másod- és harmadévesek, kézzelfogható eredményként kaptunk (már aki) egy szép emléklapot, benne a nevünkkel. És még ennél sokkal többet: lehetőséget, hogy egyedül, magunktól, érett módon döntsünk egy igazán fontos kérdésben. Most először, az állam ügyeiben a mi szavunk is számított.

Sokak nevében mondhatom: bármi is lesz az eredmény, örülök, hogy életemben először elmehettem és elmentem szavazni.

Gálfi Lilla Zs.

Plakátpolitikus kontra tömegmédiá és következményei

A hazai politikai marketing még gyerekcipőben...

„Broadcasting” – a kulcsszó. Nem kell tudnod írni, olvasni ahhoz, hogy elérjen téged a média, csak ülni és nézni kell.

Az „utca képét” meghatározza a politikai plakátokon sorra visszamosolygó emberek látványa. A keltett hatást befolyásolja a plakáton használt színek, a megjelenő – sokszor vigyorgó – emberi arc és a szlogen (ezt vagy azt fogjuk elérni, növelni, csökkenteni stb.). S ez megváltozott a médiának köszönhetően.

Mi más tudhatunk meg a pártokról, a politikusokról?

Sokan a plakátokról alakítják ki róluk a véleményüket. Talán azért, mert a pártprogramok nem jutnak el mindenhova, de a plakátokon mintegy összefoglalóan egy-két akcióterv látható.

No de kis hazánkban most történt meg igazán az, hogy a tömegmédiá oroszlánrészt vállalt a választási kampányban. A közszolgálati és kereskedelmi csatornák rendre műsorra tűzték – a többi műsrot pedig űzték – a politikai tartalmú műsoraikat.

S ekkor kerül a nyilvánosság középpontjába, a lakosság nappalijába, a sugógép és kamera elé a POLITIKUS. Megpróbálják felkészíteni őket, hogyan viselkedjenek, mit mondjanak, miről ne beszéljenek, de sokszor nem tudják felkészíteni a MÁSIK fél (felek) személyére és a tényleges adás milyenségére (kapcsolások, reklám-megszakítások, tapsolás, zaj, kényelmetlen testhelyzet, világosság stb.). Ezért történhet meg az, hogy a plakátpolitikusok arcáról lefagy a mosoly, elcsuklik a

hangjuk, vagy épp ellenkezőleg, felemelkedik. S megtörténik a csoda! A plakátról mosolygó távoli képet, már-már sztárt, egyszer csak közelebb érezzük magunkhoz, hisz emberi tulajdonságokat fedezünk fel a viselkedésükben, spontán reakciókat, hirtelen mozdulatokat, nyílt mondatokat.

Mit látunk, láthatunk a képernyőn?

Árnyaltabb képet alkothatunk a plakátpolitikusokról, a beléjük vetett hit csökkenhet, mindazonáltal mások iránt nőhet. Miért? Egyszerű, hisz azzal, hogy széles körben sugározza az adást a televízió – a fő műsoridőben, azzal befolyásol minket, a nézőket, a választókat, azonnali reagálásra kényszerít.

És mit nézünk?

Például azt, hogy tud-e improvizálni, személyeskedik-e, milyen a hanglejtése, szavába vág-e a másinak, vannak-e naprakész információi, elfogadja-e a hibáit, a vitából heves veszekedést és zűrzavart teremt-e, és legvégén beismeri-e, hogy talán nem volt igaza, stb.

Hogyan viselkedünk aztán?

Azzal, hogy néhány politikust családtagként kezelünk, azzal otthoni, munkahelyi, iskolai, stb. éles vitákat kavarnak, hisz az ismerőseink körét egyes pártok szerint csoportosítjuk, és előfordulhat ilyenkor heves szóváltás, befolyásolás, meggyőzés, mert már nem a mosolygó, távoli plakátemberekről, hanem „hús-vér vezetőinkről” van szó.

Bernschütz Mária

színészét dohányozni látja a mozivászonon. Egy nyilvánosságra került dokumentum szerint pl. egy ismert hollywoodi sztárnak félmillió dollárt fizettek azért, hogy egyik filmjében rágyújtson egy jól látható márkájú cigarettára.

A politikusok megnyerése sem új fegyver, bár az utóbbi időben nyilvánosságra került ügyek alapján úgy érezhetjük, egyre kevésbé válogatnak az eszközök és módszerek között. A nyáron Csehországban megjelent egy tanulmány, amely arról szól, hogy az államnak mennyi haszna származik a dohányiparból. Az adóbevételeken túlmenően a nyereség rovatban szerepelt például az idő előtti halálozások révén megspórolt nyugdíj és egészségügyi költség, ami persze világszerte óriási botrányt kavart, csak éppen Magyarországon nem lehetett olvasni róla.

A dohányzásprevenciós kampányok tervezésekor nem hagyhatjuk figyelmen kívül az ellenérdekelte fél lépéseit. Jól szabott érvekkel kell cáfolni a dohányipar állításait, és ezek tükrében hiteles módon kell eljuttatni üzeneteinket a befogadóhoz. Jelenleg sajnos a dohányipar médiaaktivitása mögött jócskán lemaradt a dohányzásprevenció médiajelenléte.

A dohányzásprevenció esetében különösen fontos, hogyan győzzük meg az embereket. A meggyőzés direkt útja az egyik lehetőség, amikor nyomatékos érvek, hiteles kommunikátorok, szakemberek igyekeznek hatni a befogadóra. A befogadó persze egy reklámklip vagy óriásplakát megtekintésekor a legritkább esetben szokott gondosan és figyelmesen mérlegelni, és az esetek többségében a személyes érintettsége sem elegendő. Médiakampányok esetén – hacsak nem szűk értelmiségi csoportokra akarunk fókuszálni – többnyire a meggyőzés mellékútjain járunk, amikor a befogadó figyelmetlen, esetleg éppen kikapcsolódásra vágyik. Ilyenkor az érvek nem fontosak, a kommunikátor személye, ismertsége viszont sokkal többet számít. Végül számítani kell arra, hogy a dohányosok többsége védi pozitív önképét. Ha egy erős dohányos szembesül azzal a ténnyel, hogy a dohányzás rákos betegségeket okozhat, kínos feszültség keletkezik benne. Ahhoz, hogy ezt enyhítse, két dolgot tehet: vagy leszokik a dohányzásról, vagy kénytelen úgy dönteni, hogy az orvostudomány téved. Arra a következtetésre is juthat, hogy a füstszűrő fel fogja a rákkeltő anyagok zömét, esetleg áttérhet egy alacsonyabb kátránytartalmú cigarettára.

(folytatás a 12. oldalon)

Az elrettentés mint stratégia hatékonysága vitatott. Kutatások szerint az elrettentés akkor hozza meg a kívánt eredményt, ha:

- nagy ijedséget kelt;
- tartalmaz útmutatást a veszély elhárítására;
- a befogadók az ajánlott cselekvést alkalmasnak ítélik a veszély elhárítására, és el is hiszik, hogy képesek azt véghezvinni. Ebből az is következik, hogy a fiataloknak szóló „merj nemet mondani” típusú szlogenek a fenti okok miatt nem hatékonyak.

Az 1990–91-es kaliforniai dohányzás-prevenációs médiakampány során fókuszcsoporthoz tartozókat tesztelték, hogy melyik stratégiák hatékonyak. A dohánygyártó cégeket támadó stratégia fő üzenete volt, hogy a dohányipar vezetői tisztességtelenül befolyásoló eszközöket alkalmaznak új rászokók toborzására, még több „cigaretta eladására, a profit növelésére. A fogadtatás kedvező volt, mert a felnőttek a dohányzással kapcsolatos büntudatukat átírányították a dohányiparral szembeni haragjukra, amely a haszon reményében halált okozó termékeket ad el nekik. A fiataloknál ez a stratégia egészen más okból hatékony. Rádöbbenti ugyanis őket arra, hogy nem önállóan döntenek, nem függetlenül cselekszenek. Továbbá a szülő-lázadó gyerek konfliktus feloldásaként közös ellenséget ajánl fel mindkét félnek: a dohányipart. A passzív dohányzásról szóló hirdetések arról igyekeznek meggyőzni a dohányosokat, hogy szokásukkal mások életét, egészségét veszélyeztetik. Igyekeznek rávenni a dohányosokat arra, hogy szokjanak le. Ez a stratégia mind a fiatalok, mind a felnőttek esetén hatékonyan bizonyult. Egy másik lehetséges üzenet arról szól, hogy a nikotin függőséget okoz, és a dohányipar arra használja a nikotint, hogy újabb dohányosokat fogjon magának, és ne hagyja őket könnyedén leszokni. A befogadók elhiszik, sőt tudják is, hogy a dohányzás függőséget okoz, mindazonáltal az előzőekhez képest kevésbé találták hatékonynak ezt a stratégiát. A „Ne szokj le a leszokásról” és hasonló stratégiák racionálisan érvelnek a leszokás mellett, érveik között az egészség, a család, a pénzmegtakarítás fontos szerepet játszik. Informálnak a leszokás módjairól, és arról, hová fordulhatnak segítségért. A felnőttek körében hatékonyan bizonyult ez a stratégia, és azt tapasztalták, hogy a médiakampánnyal egy időben drámai növekedés in-

(folytatás a 13. oldalon)

Szakszervezeti hírek

Az előző számban ismertetett FDSZ Állásfoglalás alapján az FDSZ vezetése kidolgozta Cselekvési Programját az elkövetkezendő időszakra. Feltétlenül bővíteni kell az elektronikus információszolgálatot, honlap keretében hírlevél készül, de hagyományos úton is javulni fog a tájékoztatás a tagság körében és az együttműködő szakszervezeti konföderációkkal, valamint a médiumokon keresztül is erősíteni kell a felsőoktatási érdekképviseleti tevékenység megismertetését. Fontos szerepet kap az európai uniós csatlakozásra való felkészülés, mind a nemzetközi, mind a hazai feladatok megsokasodnak.

Központi helyen áll persze a felsőoktatási bérrendszer kidolgozására való felkészülés. Az FDSZ tárgyalásokat kezdeményez, és folyamatosan tárgyal az Oktatási tárcával többek között a 33/2000-es miniszteri rendelet, az idősebb oktatók előmeneteli lehetőségeivel, a normatív finanszírozás felülvizsgálatával, a felsőoktatási integráció tapasztalataival és az oktatói-kutatói nyelvpótlék eltörlésének felülvizsgálatával kapcsolatban. Folyamatosan képviseli a tárcával szemben a tagozatok érdekeit, egyebek közt fáradozik a felsőoktatási könyvtári dolgozók, akadémiai kutatók helyzetének javításán. Az Alkalmazotti Tagozat a közalkalmazotti bérrendszer kialakításáról folytat tárgyalásokat. Az FDSZ nagy figyelmet szentel nyugdíjasainak, élet- és munkakörülményeivel kapcsolatos teendőknél.

A Cselekvési Program a szervezeti élettel kapcsolatos feladatokat, mint például a létszám emelésére vonatkozó stratégia kidolgozását, intézményi szervezetek integrációjának kérdéseit tartalmazza. Az intézményi humánpolitikán belül szerepelnek a Rectori Konferenciával, a Főiskolai Főigazgatói Konferenciával, az intézményi Közalkalmazotti Tanácsok-

kal együttműködve az előmeneteli lehetőségekről, az oktatók és az alkalmazottak szociális biztonságáról folytatott tárgyalások, az üdülési lehetőségek bővítése és például a Bolognai Nyilatkozat végrehajtásából adódó intézményi feladatok koordinálása.

Az egyetemi SZB-hez eljuttatott, a fentiekkel kapcsolatos észrevételeket, megjegyzéseket szívesen fogadjuk és továbbítjuk az FDSZ vezetéséhez. Az SZB-tagoknál vagy a szakszervezeti irodában megtekinthető az a miniszteri előterjesztés, amely a felsőoktatási intézmények finanszírozásának kérdésével foglalkozik. Ennek tárgyalása hamarosan időszerűvé válik, így az ezzel kapcsolatos észrevételeket kérem elsősorban.

Az SZB április 9-ei ülésén megtárgyalta a Humán Erőforrás Igazgatóság bérfejlesztésre tett javaslatait, véleményezte és továbbította. E szerint az SZB fontosnak tartja, támogatja a nem oktatói réteg bérfejlesztését. Ennél a rétegnél jelentős bérfelesztéseket és elmaradásokat okozott a minimálbér felemelése. Elvileg támogatjuk az Igazgatóság javaslatát, miszerint a kötelező bérfejlesztésben nem részesültek valamennyien kapnának emelést, a megmaradó összeg elemzés alapján (erre vonatkozóan az elvi szempontokról tájékoztatást kér majd az SZB) kerülne kiosztásra szintén ebben a rétegben, elsősorban a bérfelesztések enyhítésére: ezen belül is fontosnak tartjuk az egyetemen eltöltött szolgálati idő, az életkor (különös tekintettel a hamarosan nyugdíjba vonulóakra) figyelembe vételét valamint a GYED-ről, GYES-ről visszatérő nők helyzetének javítását. Nem támogatjuk a státusz bővítést központi keretből.

Juhász Zsuzsanna
mb. SZB-titkár

Így élünk mi...

Szingli, avagy egyedül is megy?!

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen kerekasztal-beszélgetést szervezett a Széchenyi István Szakkollégium *szingli* témában. A résztvevők körében tisztelhetjük Utasi Ágnes szociológust, aki már maga több kutatást végzett a *szinglik* körében, Nagy Beátát, aki a Szociológia Tanszéken egyetemi adjunktus és Pócsik Anitát, a *Cosmopolitan* című újság főszerkesztőnőjét.

A kerekasztal-beszélgetést egy moderátor vezette.

M: – Pontosítsuk azt a fogalmat, hogy *szingli*. Mit is jelent ez ma Magyarországon?

U. Á.: – Nehéz meghatározni, hiszen létezik egy szűk és egy tág definíció rá. A szűk szerint a fiatal, 30 évesnél nem több, egyedülálló, állandó párkapcsolattal nem rendelkező, független karrieristák csoportja. A tág meghatározás természetesen magában foglalja az egyedül nevelő szülőket, az özvegyeket is.

N. B.: – Amerikában az 1970-es években jelent meg ez a társadalmi csoport, amelynek tagjai 25 év feletti, önálló háztartást vezető fiatalok.

M: – A mai magyar viszonyok milyen arányokat mutatnak?

U. Á.: – Érdekes, hogy a nők 4%-a *szingli* 30 év felett, addig a férfiak 16%-a. Ezt nevezhetnénk „gyerekstátusz” életvitelnek is, mert a legtöbben a szüleikkel élnek, és ott alakítanak ki egy önálló kis „birodalmat”, hiszen a magyar gazdasági viszonyok még csak ezt tehetik lehetővé.

N. B.: – A magyar társadalomra még erősen jellemző a tradicionális értékek megbecsülése. Házasság, gyerek, család. Bár én érzek némi pejoratív értelmezést a *szingli* név mögött, emellett úgy látom, mintha a társadalomban a férfiaknál elfogadottabb lenne a *szingliség*, míg a nőket még a szülési idő is fenyegeti. Kevés az olyan fiatal, aki úgy dönt, hogy

márpedig ő független és önálló akar lenni. Az erről írt szakirodalomban azt olvastam, hogy külön lehet csoportosítani azokat a *szingliket*, akik önkéntesen vagy kényszeredetten választják ezt a formáját az életüknek, továbbá aszerint, hogy ez átmeneti vagy tartós.

U. Á.: – Magyarországon az egyedülálló anya 12%, míg férfi 0,5%. Nők fiatal korban a rossz párkapcsolatokból hamar kilépnek, talán még egy gyerekkel is, megvan rá a szabadságuk, míg egy férfi először fészket, házat teremt, majd keres feleséget. Nem meglepő ezek után az idősebb férfi, fiatal feleség kombináció.

P. A.: – Véleményem szerint a *szingli* életforma saját döntés. Ma már később szülnék, sokat dolgoznak a fiatalok. Természetes, hogy a bulikon és baráti társaság körében egy-egy párkapcsolat születik majd bomlik fel, de ez nem negatív, tapasztaltabb lesz a nő és felkészült egy hosszú távú kapcsolatra.

U. Á.: – Hadd beszéljek egy picit a motivációról, miért lesznek *szinglik* a fiatalok? Mélyinterjúk alapján azt mondhatom, hogy az emberek nem akarnak *szinglik* maradni vagy lenni. A munka, az élet, annak változatossága miatt tolódik a felismerés, s közel 30 évesen jelentkezik a pánik, az igény a komoly párkapcsolatra, családra, gyermekekre. De ilyen motiváció akár a táv- és az élettársi kapcsolat is, amit sajnálnak formalizálni. Hozzáfüzném, hogy közel 27%-nyi csecsemő születik házasságon kívül.

N. B.: – Nem önkéntes szerintem sem a *szingli* életforma, így alakul. A munka lefoglalja az idejét, beszűkül a párválasztás lehetősége a felsőfokú végzettség után. A nők aránya a felsőfokú intézményekben magas, jó karrierlehetőségekre ad esélyt, jól kereső,

dult meg az ingyenesen hívható leszokást segítő telefonos szolgálatok forgalmában.

Hatékonyság. Kaliforniában jelentős szerepet tulajdonítottak a médiakampánynak a cigarettafogyasztás visszaszorításában. A csökkenés 7,7 doboz egy főre eső cigaretta, illetve 12,2%-os csökkenés a kampány évére vonatkoztatva.

Dr. Oroszi Beatrix orobea@net.sote.hu

Új pályázat a Socrates-programban

Az Európai Bizottság Oktatás és Kultúra Főigazgatósága új pályázatot hirdetett a Socrates-program keretében. A lehetőségéről Kurucz Katalin, a Tempus Közalapítvány Socrates-programvezetője vezetője adott tájékoztatást.

A pályázati felhívás célja, hogy megkönnyítse „Az oktatási és képzési rendszerek konkrét jövőbeni céljairól” szóló jelentés megvalósítását az egyes kiemelt témákban dolgozó intézmények közötti tapasztalatcsere felhasználásával, de egyéb, a nemzetközi együttműködés terén általában alkalmazott módszerekkel is; illetve, hogy olyan oktatási, élethosszig tartó tanulást biztosító, valamint kutatási célú intézményeket támogasson pénzügyileg, amelyek innovációs lehetőségeiket olyan kulcskérdések kapcsán mozgósítják, amelyek a célokról szóló jelentés megvalósításával kapcsolatosak.

2002-ben a kiemelt témák a következők:

1. Alapkészségek.
2. Természettudományos, műszaki és matematika-oktatás.
3. Az oktatási és képzési rendszerek átfogó fejlesztése. Támogatható tevékenységek: tanulmányok, elemzések, kísérleti projektek, szemináriumok, szakértői csereprogramok és egyéb megfelelő intézkedések, amelyek célja az ismeretek javítása, illetve a szakértelem és tapasztalatok cseréje a kiemelt témák kapcsán. Pályázásra jogosult minden olyan intézmény, amely a pályázatban foglalt célok kivitelezéséhez megfelelő szakértelemmel rendelkezik. A 2002. május 3-i határidővel beadható pályázat részletes felhívása angol és magyar nyelven is elérhető a Tempus Közalapítvány honlapján (www.tpf.iif.hu Hírek, események rovat). Az Európai Unió Tanácsa által az „Oktatási és képzési rendszerek konkrét jövőbeni céljairól szóló jelentése” is hamarosan elérhető lesz ugyanebben a rovatban.

(Educatio Press)

(folytatás a 14. oldalon)

jó pozícióban lévő nőkké érnek, ám a férfikkal nehéz elfogadtatni ezt. A felsővezető nők az első válás után kerülnek a kötöttségeket. Sokan le is mondanak egy posztról a partnerük miatt.

P. A.: – Úgy látom, hogy a magyar nőknek mindig is fontos a család. Számos párról tudok, akik megoldásként babysittert fogadtak az otthonukba, de arra is van példa sajnos, hogy választani kellett a nőnek a család és a hivatása között. Mikor New Yorkban éltem, tapasztalhattam, hogy milyen nagyarányú a *szingliknek* a száma. Egyáltalán nem negatívan ítélik meg.

M.: – Milyen változások várhatóak? Ugyanaz fog történni, mint Amerikában?

U. Á.: – Magyarországon tradicionális szerepek igen erősek, ezért radikális változás nem várható.

N. B.: – A házasság és gyerekek számát tekintve tartunk a nyugat-európai tendencia felé, hiszen e számok csökkennek.

Az utolsó félórában a kerekasztal „nőtagjai” válaszoltak a jelenlevők kérdéseire, amelyeket félve kezdtek el feltenni, bár a végére már-már alig bírták abbahagyni. Bizonytalannak voltak, mint mindenki a jövővel kapcsolatban.

B. Mária

A Nemzeti Filharmonikusok koncertjei a ápr. 22.–máj. 5. közötti időszakban

2002. április 29. hétfő 19.30, Zeneakadémia
(Tavaszi bérlet I.)

Dohnányi: Ünnepi nyitány, op. 31

Bartók: Brácsaverseny

Bartók: A fából faragott királyfi, op. 13

Vezényel: Kocsis Zoltán

Közreműködik: Kim Kashkashian – brácsa

2002. május 3. péntek, 20.00,

Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Aulája („comMusication”-bérlet 3.)

Orff: Carmina burana – négyzongorás változat

Vezényel: Hamar Zsolt

Közreműködik:

Tóth Erika, Király Csaba, Eckhardt Gábor, Oravecz

György – zongora

Kertesi Ingrid, Fülöp Attila, Massányi Viktor – ének

Amadinda Ütőegyüttes

művészeti vezető: Rácz Zoltán

Nemzeti Énekkar – karigazgató: Antal Mátyás

Házigazda: Réz András

FORESTER METROPOL KFT

megvételre kínálja Önöknek !

Budapest, VIII.ker.Baross utca 114-116.sz.alatt épülő

Budapest, VIII.ker.Futó utca 22-28.sz.alatt épülő

Garzonlakásait.

Alacsony árfekvés, m²-ként már 200 ezer Ft-tól

VIII. kerület napjainkban szépülő részén, belvárostól 10 percre kínálunk garzonokat.

A lakások praktikus kialakításúak, kis erkéllyel, belső kertes társasházban.

A lakások tervezett átadási ideje: 2003.I.negyedév.

VIII. kerület rehabilitációs negyedében, metrómegálló közelében, harmonikus tervezésű társasházban, egyedülállóan kedvező árú, új lakások kulcsrakész beköltözéssel, fizetési ütemezéssel lekötethetők! Az egyedi mérőórákkal felszerelt lakásokat a vevők ízlése szerinti burkolatokkal és színvilággal alakítják ki. Teremgarázs-beálló igény esetén megvásárolható. A lakások tervezett átadási ideje: 2003.I.negyedév.

Címünk: 1033 Budapest, Tavasz utca 7. Telefon: 36-1/387-29-42; 36-30/311-81-04 Telefax: 36-1/387-29-43

www.PiEriNet.com/ingatlan

Ne gyűlölködjünk!

2002 tavasza hosszú ideig meg fog maradni az emberek emlékezetében. Persze nem azért, mert a hirtelen nagy meleg után most ismét hideg és esős az idő. Talán nem is azért, mert a Duna már majdnem bekukucsált a Parlament ablakán. Bár az emlékek között bizonyára ez az épület is szerepelni fog. Ugyanis ez a tavasz a rendszerváltás utáni legdurvább kampányt hozta el.

Szomorú, de tény, hogy a magyar nép talán még soha ennyire nem volt megosztott. A két oldal acsarkodása már-már Szent István és Koppány harcát juttatja eszembe. Akkor mindkét tábor kész volt fegyvert fogni igazáért. Most csak a kultúránk, a kor, amelyben élünk ment meg minket egy testvérharctól. Sokan mondják, kevesen vagyunk, sőt egyre fogyunk. Így még fontosabb lenne, hogy összefojjunk, együtt próbáljuk érdekeinket, a nemzet érdekeit érvényesíteni. Hiszen itt élünk Európa e gyakran viharos részén, amely a történelem során annyiszor volt ütközőzóna. Nagyhatalmak terjeszkedtek, harcoltak területünkön sok veszteséget okozva az országnak. Akkor is voltak ellentétek, de a nagy ügy érdekében képesek voltunk összefogni, és túléltük a történelem viharait. Ma nem akar egy épeszű ember sem háborút. Elég negatív példát láttunk, sőt látunk napjainkban is.

Am a háborút nem csak a hagyományos módon, fegyverrel lehet vívni. Lehet szavakkal is, elszabadítva az indulatokat. Érdemes hallgatni a vitákat a tévében. A legtöbb politikuson látszik, hogy csak azért nem esik neki a másinak és veri be az „ellenzéki/kormánypárti pofáját”, mert sokallja azt a büntetést, amit kapna érte. Lehet viszont pocskondiázni, az ellenfelet mindennek elmondani, vélt, vagy valós bűneinek eredetét visszavezetni Árpádig. Bezzeg ő, aki mondja, az előző napon született, és persze olyan ártatlan, mint a bárány közvetlenül megszületése előtt. Ez azonban koránt sincs így! Mindenki hibázhat. Tökéletes, hiba nélküli embert még nem láttam, de ha valaki tud ilyenről, nagyon szívesen megismerném. Meg kéne tanulni, hogy mit jelent a tolerancia valójában, el kéne fogadni, hogy minden embernek lehet véleménye, még ha az nem is egyezik a miénkkel. Attól, hogy valakinek más a véleménye a dolgokról, más párttal szimpatizál, még nem kell eleve bűnöst látni benne.

A legtöbb emberben van érték, csak venni kell a fáradságot, hogy megtaláljuk benne. És nem az a fontos, hogy milyen a haja, az öltözködése, hord-e kokárdát vagy sem. Sokat idézett mondat, talán már közhely: „Jól, csak a szívével lát az ember, ami igazán fontos, az a szemnek láthatatlan.” Ez a legfontosabb. Ismerjük meg a másik embert, mielőtt véleményt mondunk róla! Megéri a fáradságot. Attól, mert a rivális pártra szavaz, mert más focicsapatot szeret, még lehet értelmes, értékes ember. Én sem csak egy oldalról barátkozom. És higgye el mindenki, hogy mindkét oldalon vannak kedves emberek. Mindenhol megtalálható a segítőkészség, a korrektség, de sajnos az ellenkező dolgokra is találhatunk példát. Talán az a legelkeserítőbb, amikor saját oldalunkon találunk olyanokat, akik csak lejáratnak minket. A gyakorlat az, hogy ezek alapján ítélik meg az emberek a másikat. Az effélék nagy szerepet játszanak abban, hogy a társadalom most ilyen megosztott, hiszen azt ismételtetik, hogy nincs középút. Vagy ők, vagy a másik.

Ez a hangnem, magatartás persze senkinek sem jó, de a legrosszabb a gyerekeknek. A legtöbbjük nem érti, hogy mi történik, csak azt látja, hogy mindenki feszült, ideges, ha a politikáról kezdenek beszélni. Bekapcsolja a tévét, és azt látja, hogy az emberek kifütyülik a másikat, mindennek elmondják őket. Ezek után nincs min csodálkozni, ha ők is ezt teszik. Mert az vicces. Ismételtetik a jelszavakat, küldözgetik egymásnak a humorosabbnál humorosabb SMS-eket, e-maileket. Teszik ezt anélkül, hogy tudnák, mit is szajkóznak. Hallják otthon a szüleiktől, az iskolában a tanáraiktól, és mondják tovább. És persze a végén ők járnak a legrosszabbul. Verekedések, örök haragok. Csak azért, mert ő otthon mást hallott. Az idősebbek mennek plakátokat ragasztani (vagy tépkedni – vérmérséklet szerint), szórólapokat osztogatni. Áznak az esőben, verik egymást, maguk sem tudják, miért. Hosszú időbe telik, míg a sebek begyógyulnak.

Akadhatnak viszont olyanok, amelyek örökre megmaradnak. Ezért fontos, hogy ne hagyjuk magunkat. Ne első indulatból ítéljünk, hozzunk döntéseket! Ne utasítsuk el a másik közeledését, mert más politikai nézeteket vall! Fogjunk össze, alkossunk egy egységes nemzetet az Unióban. Az utókornak ne kelljen szegényellnie a huszonegyedik század elejét. Tégy a gyűlölet ellen, amely téged is felemészt!

Az egész világ már a békét ünnepelte...

Aztán érkeztek a nyugtalanító hírek, és most újra vér szennyezi be a Szentföldet. A világ pedig lélegzetvisszafojtva figyel. Vajon ez a múltban gyökerező hosszú viszály milyen képet mutat majd a jövőben? A Nemzetközi Kapcsolatok tanszék oktatóját, Najat Shamil Alit kérdeztem a témáról.

– Mi volt az oka, hogy kiújult a közel-keleti konfliktus?

– Camp David kettőnél mindenki azt hitte, hogy meg egyezés születik, de nem sikerült a megállapodásokban rögzített pontokat teljesíteni. A kérdés az, hogy miért nem? Van, aki azt mondja, hogy Jeruzsálem problémája miatt, de Barak korábban már azt is elfogadta, hogy esetleg Kelet-Jeruzsálem külső területeit úgy alakítsák ki, hogy később Palesztina fővárosa lehessen. Talán a legfontosabb kérdés, amiben nem tudtak megegyezni, hogy mi legyen azzal a 4-5 millió menekülttel, akik 1948 óta kénytelenek voltak elhagyni szülőföldjüket. A palesztinok azt kérik, hogy térjenek vissza szülőföldjükre, amiről természetesen az izraeliek hallani sem akarnak, legfeljebb kis létszámban, családegyesítés címén, de tudtommal a végén a palesztinok már megelégedtek volna azzal, ha ezek az emberek kártérítésben részesülnek, mert otthagyták a földjeiket, lakásaikat, és nyomorúságos menekülttáborokba kényszerültek. Ugyanakkor az arab államok állásfoglalása szerint nem szabad letelepíteni a palesztinokat, vagyis állampolgárságot adni nekik a befogadó országokban, mert ha ezt megteszik, végleg lezárul ez a fejezet, és nem lehet Izraelt rávenni arra, hogy engedményeket tegyen. A következő nehézség az izraeli telepések kérdése, maradhatnak-e a palesztin területeken vagy nem? Egyes körzetekben 400 zsidó telepés élne 400 ezer palesztin között, és több ezer katonára lenne szükség az állandó konfrontáció elkerüléséhez.

– Miért rendelkeznek tömegbázissal a szélsőséges eszmék Palesztina területén?

– Mert a palesztinok 1967 óta megszállás alatt vannak, Izrael nem volt hajlandó kivonulni, sőt úgy tudom, az egyéb megállapodásokat sem hajtották végre.

– Ez a megszállás mit jelentett és mit jelent az embereknek?

– Ez egy gyarmati megszállás, sőt még annál is rosszabb, mert általában a gyarmatokon kialakul egy szűk réteg, amely a gyarmattartókkal együttműködik, sőt átveszi a kultúrájukat, de itt nem erről volt szó, hanem teljes katonai ellenőrzésről beszélhetünk. A hadsereg bevonult a térségbe, katonai kormányzat van, és nem biztosítják a szabadságjogokat. Az izraeli állampolgárságú palesztinokat is éri megkülönböztetés. Az egyik tanítványom mesélte, hogy Izraelben két héberül beszélő fiatal ment az utcán, amikor katonák leállították őket, mert lehetett látni rajtuk, hogy nem zsidók, hanem arabok, és kb. negyed órán keresztül vizsgálták a papírjaikat, megnézték a zsebe-

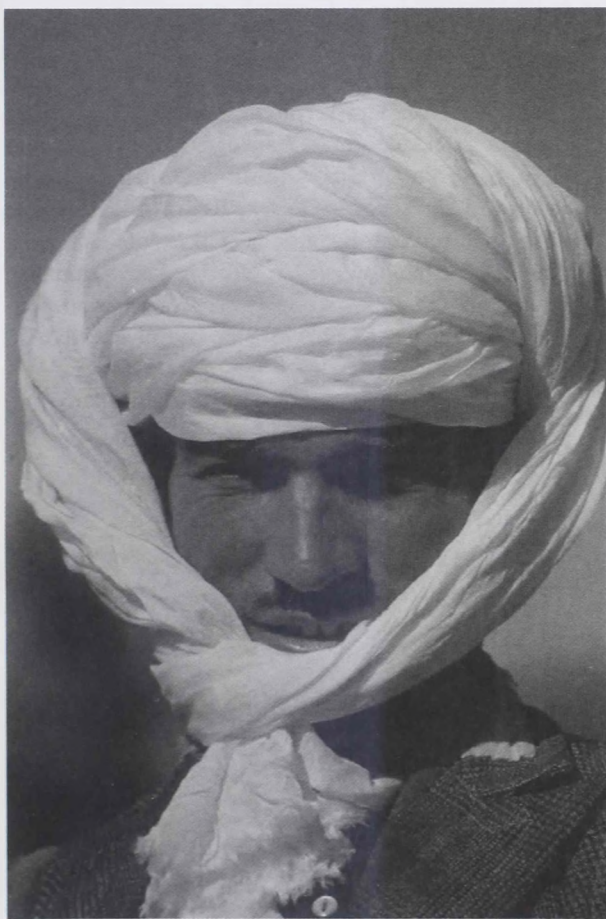

iket. Ez elég megalázó, és sokkal súlyosabb inzultusokról is lehet hallani. Viszont nekik van képviselőjük a Knesszetben, így ott is felemelik a hangjukat az izraeli elnyomó intézkedések ellen.

– Milyen kilátásaik vannak a palesztinoknak a fegyveres harcban?

– Ez attól függ, hogy mit akar az USA, de még az amerikaiak sem merték azt mondani, hogy Arafatot likvidálni kell, hanem ő a hivatalos képviselője a palesztin népnek. Az amerikaiak lassanként rájöttek, hogy ha egyébirányú érdekeiket akarják védeni a térségben, itt elsősorban Irak kérdésére gondolok, az arabok számára is elfogadható megoldást kell találni a palesztin ügyben. Ez egyre jobban vált világossá, különösen Saronék agresszív

politikájának következtében, miután kiterjesztették a háborút több városra, és nem törődnek sem a genfi egyezményekkel, sem az emberi jogokkal vagy a külföldi sajtó tiszteletben tartásával. Az EU, Oroszország, az ENSZ, valamint Izraelen belül a baloldal és a békepártiak is tiltakoznak a szélsőséges izraeli kormánykörök veszélyes lépései ellen. Nem kell félni a konfliktus kiszélesedésétől azért, mert az arab országok csak lelkiükben és anyagi-

akban támogatják a palesztinokat, de egyik sem fogja bevetni a haderejét mellettük. Egyrészt gyengék katonailag és technikailag, másrészt mindenki félti a hatalmát, harmadrészt az arab csúcs ellenére sincs egység az arab államok között.

- Hogyan lehetne gazdaságilag érdekeltté tenni a feleket, hogy békét kössenek?

- Általában azt szokták mondani, hogy az ész a zsidóknál van, vagyis a technikai és technológiai ismeretek, a pénz az araboknál, ezen belül természetesen az olajországoknál, mert tudni kell, hogy az Izraellel szomszédos arab országok egyike sem gazdag. Továbbá Izraelen belül a palesztinok nélkül a gazdaságot nehéz működtetni. A kevéssé elismert munkákat, szolgáltatásokat a pa-

lesztinok végzik. Az utóbbi másfél év során a konfliktus miatt Izraelt kb.10 milliárd dolláros, a palesztinokat 1-1,5 milliárd dolláros kár érte. Az EU és az arab országok is hajlandóak pénzügyi segítséget nyújtani, de minden fejlesztést előlrol kell kezdeni. Tönkrement minden, amit eddig sikerült felépíteni, és ez különösen igaz az infrastruktúrára. Viszont ha Izrael nem rendezi a kérdést, az EU beváltaná a fenyegetéseit, leállíthatná az együttműködést és a fegyverszállításokat. Izraelnek pedig jelentős exportja irányul az EU felé. Fontos számára a turizmus kérdése is, amiből korábban jelentős bevételei voltak. Nem vagyok túl optimista, mert már több alkalommal volt szó a közel-keleti gazdasági együttműködésről az EU támogatásának égisze alatt, de komoly előrelépés nem történt épp azért, mert politikai téren nem volt tapasztalható a konszolidáció.

- A palesztin nép feladná-e szándékát, hogy később lerohanja egész Izraelt?

- A palesztinok törölték a PFSZ alapokmányából az Izrael megszüntetésére vonatkozó részt, bár valóban ragaszkodtak ehhez korábban. Jelenleg egy saját államot követelnek, de úgy, hogy Izrael ne vállaljon domináns szerepet ennek létrehozásában, ne diktáljon olyan feltételeket, amelyeket egy független állam nem fogadhat el.

- Béke esetén a palesztin vezetés képes lenne önállóan megfékezni a terrorszervezeteket?

- Ha például a Dzsihadról, Hamaszról van szó, akkor meg kell említeni, hogy míg az izraeliek és az amerikaiak terrorszervezetnek tekintik ezeket, a palesztinok, az arabok, a muszlinok szerint ezek nem terrorszervezetek, hanem valamilyen közszolgálatot ellátó, alapítványyszerűen működő intézmények. Gondoskodnak az elnyomott térség oktatásáról, egészségügyi ellátásáról. A merényletekért fegyveres szárnyuk a felelős. A terrorizmus megfékezésének kulcsa a biztonság, a jólét vagy ezek reménye. Izraelnek vissza kell vonulnia az 1967. június 4-i határokig, nemzetközi garanciák kellenek mindkét fél számára, és nyugati hozzájárulással gazdaságilag talpra kell állítani Palesztinát. A támadások a megszálló politika ellen szólnak. Ezzel együtt a civilek ellen irányuló merényletek elítélendők, mert civilek halnak meg miattuk, és akár egyetlen civil ember megölése is bűn.

- Mikor lehet valódi, békés együttélés a térségben?

- A gyűlöletnek remélhetőleg egy-két generáción belül vége szakad, és a legalább 100 éve folyó ellenségeskedéshez viszonyítva ez nem tűnik túl hosszú időnek. Bízunk benne, hogy a józan ész kerekedik felül, olyan erők kerülnek hatalomra, amelyek hajlandóak lesznek méltányos kompromisszumokat kötni.

„Jó tanár, jó diák, jó infrastruktúra”

Ahogy Dr. Veress József a felsőoktatást látja

Eleinte futballista szeretett volna lenni, majd matematikus és földrajz tudós, végül a közgazdaságtan doktora és kiváló tanára lett. Tanított Pécsen a Janus Pannonius Tudományegyetemen, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, a győri Szent István Egyetemen, most a Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetemen tanszékvezető. Üzletemberként a Pick Rt. igazgatótanácsa elnöki posztját tölti be. 1999-ben az év oktatójává választották. Dr. Veress József a tanításról, a közgazdasági oktatás rendszeréről és a tudásról beszélt.

– Még mindig szereti a *Republikot*?

– Igen, szeretem. A „16 tonna fekete szén” nagyon jó a viszonylag újabbak között. Egybecseng a volt osztálytársam, a bikinis D. Nagy Lajos „Rabszolgák rabszolgálatok” című nótájával. Mindkettő elég elgondolkodtató. A rádióban a *TNT – Bonbon* ívet elég üresnek érzem, igaz ez korosztályos jellemző.

– Miért elgondolkodtatók a *Republik* számai?

– Amikor születtem, akkor még nem volt látható a szakembereknek az, hogy a totális globalizáció hogyan rendezi át a munka világát. „Aki most lent van, lent is marad” – ilyen szövegeket írtak, pedig még nem láttak tömegtüntetéseket. A művészek mindig érzékenyebbek, mint a szakemberek.

– Azon szerencsések közé tartozom, akik még az Ön előadásain tanulhatták a gazdaságpolitikát a Közgázson. Nagyon élményszerű és emberközeli órák voltak ezek. Elmondaná, hogyan készül az óráira?

– Az első tíz évben csak rakkolással. A tizedik év után én is írtam olyanokat, amiket használni lehetett. Amit írtam, az referáltan megjelent, ez kontroll volt a számomra. A harmadik évtizedben két-három évig mondom ugyanazt, aztán leírom egy tankönyvben, hogy negyedik évben már ne azt mondjam. Most az adott tankönyv egyes elemeit kinagyítom. Úgy adom elő, hogy megpróbálom beleélni magam a hallgatók szerepeibe.

Meggyőződésem, hogy negyven éves korra úgy megkomponálja magát az ember, hogy egészségesen tudjon

hatni az emberekre. Az apámtól örökölt emberismeret és a tapasztalatok segítségével állítom össze a termékemet, ez az én előadásom. Az egyetem abban különbözik a főiskolától, középiskolától, hogy a tárgy címe másodlagossá válik az előadó mögött.

Segítette a felzárkózásomat, hogy első évben, amikor Pécsről a Közgázra kerültem, Sárközi Tamás órája után tették az előadásomat. Az előadás pénteken a második órában volt. Sárközi több show-t csinál az előadásában: profi show amatőröknek. Régebről ismertem már Sárközit, tudtam, hogy ha meg akarok felelni, más-hogyan kell megkomponálni az előadásokat. Keményen ragaszkodom a szakmához, de élvezhetővé akarom tenni. Van, amikor előre kitalálom, hogy milyen vicceket fogok elmesélni, ha olyan lesz a hangulat. Más szóval kikészítem az eszközöket, így van az egészben valami mechanikusság.

Elhatároztam, hogy sohasem fogok diákra szólni, Sárközi sem szólt. Emlékszem, az első évfolyamelőadásomon négy percig álltam és semmi nem történt, aztán felugrott egy copfos lány, és azt kiáltotta, hogy „Fogjátok be a po-fátokat!” Három előadással később nem kellett várni.

Ez már a vége felé volt, az utolsó előadásomon áprilisban. Előre bejelentettem, hogy az lesz az utolsó, arra koncentráltam, hogy menjen úgy, mint máskor, ne kezdjek bele túl érzelmes dolgokba. A végén volt tetszésnyilvánítás, taps, de nem ment ki senki, amíg én nem mentem ki. Megnyugodtam, hogy most már elmehetek.

– Azt hiszem, nem kérdéses, hogy szeret tanítani. Miért kedvelte meg ennyire ezt a pályát?

– Nagyon jó iskolába jártam, Nyíregyházán a Pénzügyi Technikumba. A tanárok többsége taníthatott volna főiskolán, ha a politikai helyzet engedte volna. A matektanárom egy kántortanító volt, aki erősen ivott. Egy hónap alatt átvettük az anyagot, utána mesterpéldákat csináltunk. A diákok fele lakott kollégiumban. Volt egy kolis srác, aki nagyon jó matekos volt, Nagy Sándornak hívták. Sokan vártak a szobája előtt a házira, amíg készen lett, másnap reggel én fél nyolcig elmagyaráztam nekik, hogy ne csak másolás legyen. Miután a megyei középiskolai tanulmányi versenyen első lettem, véglegesítették a tanárt.

A felvételin nem oda kerültem, ahová jelentkeztem. Nem tudom, hogy miért – talán mert az apám nem volt „politically correct”. Ezután még pár évig párhuzamosan tanultam a matek szakos anyagot. A csoporttársaimat nagyon megszerettem, vittem nekik különböző szakanyagokat. Ekkor alakulhatott ki bennem a készség. Plusz rájöt-

tem, hogy nem lennék élvonalbeli focista, a matematika, földrajztanári pályából sem lesz semmi. Eldöntöttem, hogy elmegyek a Közgázra.

A Közgázon rájöttem, hogy milyen szép a színház. Más művészetekben nem voltam otthon, akkor evvel is elég sokat foglalkoztam. Akkor még nem gondoltam erre a pályára. Fogadásból a második évtől kitűnő voltam, cserébe egy évig fizették a reggelimet. Amit mindig is jól tudtam, az a politikai gazdaságtan, főleg a kapitalista része. Az első szóbeli vizsgámon bementem, megkérdezte a tanár, hogy melyik tételt akarom. Én a legnehezebbet választottam, a földjádékot, mert abban van egy kis matek

Fotó: Szabó Linda

is. Erre a tanár megkérdezte tőlem, hogy ha Amerikába utaznék és ott arra a kérdésre kellene válaszolnom, hogy pártos-e a kommunizmus gazdaságtana, mit mondanék. Azt válaszoltam, hogy igen. Erre négyest adott. Akkor hátróztam el, hogy ha valaki nekem unszimpatikus, akkor egy fél jeggyel jobbat adok neki a lelkiismeretem miatt.

Amikor végeztem a Közgázon, öt tanszéket ajánlottak fel nekem, de a hatodikon, ahova én szerettem volna menni, nem volt hely. Ez az ipargazdaságtan tanszék volt. A Statisztika tanszékről megkeresett Dr. Komjáti Zoltán, ő hívott le Pécsre. Néhány órás beszélgetés és egy-két pohár konyak után igent mondtam neki. De mindig tudtam, hogy Pesten fogok tanítani.

- A tanítás általában nem csupán ismeretanyagok átadását jelenti. Lehetséges a nevelés egyetemen vagy főiskolán? Ha igen, hogyan?

- Ennél a kérdésnél mindig zavarban vagyok, mert nincs pedagógusi végzettségem, és nem tudom, hogy mit jelent a nevelés a felsőoktatásban. Egy fogódzót tudok adni. Még az elején elhatároztam, hogy nem fogok diákokat kritizálni. A *Beatles* és *Illés* korszakban nőttem fel, amikor a hosszú haj miatt kritizáltak. Amikor először érettségi elnök voltam, hosszú hajjal mentem el. Miután beléptem, azt mondták, hogy a pótérettségizők másnap jönnek.

Kezdetől fogva felnőttnek tekintettem az egyetemistákat. Ez '99-ig ment így, most már más elemet is be kell venni. Most elértünk oda, hogy egy 18 éves francia gyerek – aki tényleg gyerek – és a magyar 18 éves felnőtt gyerek között a különbség szűkül. Ez nem jó vagy rossz, ez így van. A diákok társadalmi, szociális érettsége ment le a gyerekekre a sok különóra, nyelvóra, a túlerheltség miatt. Erre mondják, hogy a túl jó szülő az rossz szülő.

- Jelenleg két egyetemen tanít, a Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetemen és a Szent István Egyetemen Győrben. A háta mögött van másik két felsőoktatási intézmény, a Közgáz és a JPTE Pécsen. Hol szeretett jobban tanítani és miért, mit szeretett az egyes helyeken?

- Róz József a BGF főiskolai rektora mondta mindig: „Kisapám, aki közgazdos, az közgazdos is marad”, és ebben van igazság.

Időrendben végigmenve mindenhol más dolgok vannak. Pécsen nagyszerű kollegákkal dolgoztam együtt. Sokat jelentett, hogy megvitattuk egymás munkáit. Arra törekedtünk, hogy ne legyen krahács Pécs, háttér információért jártunk fel Pestre. Más volt a szépsége, szükségszerűen érzelmi volt a dolog. A százfős évfolyamon mindenkinek tudtam a nevét. Volt egy trükköm, amire sohasem jöttek rá – megmondtam volna, de sohasem kérdezték. Az első találkozás előtt megtanultam a fényképeiket.

Amikor a Közgázra kerültem, az egy óriási gyár lett, éppen a Zalai-Csáki féle reformokba csöppentem bele. Csáki és Chikán hoztak fel Pécsről. Először Chikán tanszékén voltam, sok fiatal volt ott. Mellette az Igazságügy Minisztériumban voltam tanácsadó egyetlen közgazdász-ként (szerintem a mai napig).

Pesten a Közgáz támadhatatlan előnye miatt a diákok közt nagyobb volt a „range”. Alig volt olyan, aki éppen csak megütötte a lécet, sok közepes és nagyon sok jó képességű diák volt. Ha magamnak bizonyítani akartam, nem elégedhettem meg 100-150 fős tárgyakkal, évfolyamtárgyat kellett vinnem.

Megígértem magamnak, hogy addig nem foglalkozom pénzzel, amíg nincsen meg a legmagasabb tudományos fokozatom. Ekkortájt neveztek ki egyetemi tanárnak. Azután Andorka Rudolf lett a rektor, aki megkeresett, hogy legyek én a rektorhelyettes. Háromszor nemet mondtam neki, aztán láttam, hogy mennyire jó lenne ez neki lelkileg, és elvállaltam. Úgy csináltam, mint a taní- ➔

tást. Ebben az időszakban a Közgazdasági Társaság titkárává választottak, majd az elnöke lettem.

A Közgázon 1999-ben az év oktatója voltam országos szinten. Ott az előadások utáni boldogságpillanatok voltak jók.

Győrben hat évre vállaltam a dékánágot. Ott megnyugodtam, mert a hosszú értekezleteket nehezen bírtam. Harminc percnél hosszabb kari tanácsi ülést nem tartottam, mert bennem volt a 25 év. Az oktatás része hasonló Pécshez, a Műegyetem is hasonló lesz. Ott mintát próbálok adni, hogyan öltözzenek, hova járjanak, stb. A Közgázon erre nincsen szükség.

A BMGE-ről még nem tudok beszélni. Itt nem akarok vezető lenni. Szeretném megírni azt a szépirodalmi regényt, amit elkezdtem. Hétvégenként írogatom. Néhány éven belül, 55 éves korom után visszaveszem a sebességet, nem járok majd értekezletekre, csak órákat tartok és sportolok.

- Hogyan képzeli el a mai optimális közgazdász-képzést, ehhez képest hol áll most?

- A közgazdász-képzés nemzetközi sztenderdjeivel jól állunk. Két veszély van: egy egyetemi és egy főiskolai szinten. Most Kállai Ferenc színművész szavaihoz nyúlok. Megkérdezték tőle, hogy mit szeret a fiatalokban. Azt válaszolta, „hogy lezserek”. Majd megkérdezték, hogy mit nem szeret bennük, mire azt mondta, hogy „túl lezserek”.

Az egyetemeken kell a reform, de nem kell túl gyakran. A skilleket ki kell verni a hallgatókból (nyelvtudás, informatika, az ISLM görbe, a magatartás iskolák, stb.). Még az oktatókkal jobb a helyzet. A Közgáz szerencsére nagyon nehezen ad PhD diplomát. Csak ők vihetik tovább magasabb szinten a közgazdaságtan oktatást. A Chikán, Gálík, Veress, Gábor I. István generáció erénye az, hogy tudták a régít és az újat is, de az új nem válhatott vérükké.

A főiskolák szakaprózódással próbálnak bevételekhez jutni, és az ottani jó paraméterekkel rendelkező tanárok nagy hányadát beszívja a hétvégi órák, tanfolyamok vákuuma, nincs idejük magukat tovább képezni. Néhány éven belül óriási lesz a kínálat és a verseny a diákokért.

A lényeg nem abban van, hogy mi a tanterv. Három alapfeltétele van a jó felsőoktatásnak, ezt már régen mondom: jó tanár, jó diák, jó infrastruktúra. A negyedik a jó tanterv, amit az előző három biztosítani tud. Hiszen ha vannak jó tanárok és diákok, akkor ők egy esetleges rossz tanterv ellen tiltakozni fognak, amíg meg nem változtatják.

- Azt mondják, hogy ma nincs Magyarországon tisztességes *business school*. Milyen az egyáltalán? Miért nem jött még létre, hiszen igény valószínűleg lenne rá?

- A válaszomat fordított sorrendben mondom. Túl sok csapat akar tisztességes *business school*-t csinálni kü-

lönböző formákban, különböző országokkal kapcsolatban állva egy más koncepcióban működő felsőoktatásban, mint ahonnan a mintákat akarják venni. Az angolszász rendszerben a *college* fokozat megszerzése után elmennek a hallgatók dolgozni, és fizetős rendszerben tanulnak tovább. Ott nincs is közgazdasági egyetem. Mi mindenkinek egy akadémikus képzést akarunk adni, szinte mindenkinek, aki elvégzi az egyetemet, képes lenne PhD képzésre. A trend az, hogy befejezett képzés legyen az egyetemi is. Európában 10 és 90 százalék között mozog azok aránya, akik folytatják a tanulást.

Ide kapcsolódik az is, hogy én a rektorhelyettesi működésem alatt kezdeményeztem azt a reformot, hogy akik nem bírják, azok a harmadik év végén főiskolai diplomával távozhassanak.

Egyáltalán mi az, hogy *business school*? A Közgázon is sok kezdeményezés van. A *business school* egy graduate diplomát adó képzés. Itt kellene akadémikus és business ismeretek is, amelyek megütik az egyetemi, főiskolai és az MBA szintet is. Konkrét esettanulmányokra is szükség van. Ha ezeket a business tudásokat is megadnánk, minek kellene akkor MBA, illetve a többi főiskola?

Biztos vagyok benne, hogy ha a Közgáz stabilizálódik, akkor valami olyan módon, mint az emelt szint, a Gazdálkodás Karon órán felül fogják tanulni az MBA szerű ismereteket: szervezés, információmenedzsment, országtanulmányok, stb. Ez kialakulhat.

Most a kreditrendszer a fő jelszó. Tegyük fel, hogy adott tárgy 3 kredites, 3 órás tárgy. A magyarországi felsőoktatás megállapodik az alaptankönyvről (ki írja, vagy melyiket fordítsák le), ezeket szétosztjuk a magyarországi felsőoktatási intézmények között. Tegyük fel, hogy az egyik helyen Könczöl Erzsébet viszi a tárgyat. A kérdés az, hogy egyenértékű lesz-e ez a 3 kredit azzal, amit egy kényszerből harmadik tárgyként felvett szemináriumon, vagy előadáson lehet megszerezni. Nem. Ehhez hasonló a *business school* kérdése is. Először képzési cél, képzési terv majd tanterv kell. Mi most fordítva csináljuk.

Most én nagyon értek a felsőoktatáshoz, azért mondom így a dolgokat. Nyolc vagy négy év múlva nem fogok, utólag nem szabad okosnak lenni, mert akkor kell csinálni a dolgokat, amikor történnek.

- Mit gondol a szakmai gyakorlat kérdéséről? Kell-e olyasmis egyetemistáknak, vagy az teljesen egyetemidegen dolog?

- Ez a legaktuálisabb. Olyan könnyen lehet szerezni papírt gyakorlatról, mint orvosi igazolást. Alapfokú képzési időben bevezetni: ezzel abszolút nem értek egyet. El fogja riasztani a businesst. „A hallgatók nincsenek szocializálva a munkára, ezért csak második helyre vesszük fel őket” – mindenhol ezt mondják. Azok a versenyzők kellene, akik rendszeresen dolgoznak, és nagyon fontos a szép curriculum vitae.

Én egy fölösleges plusz tehernek tartanám, ha mechanikusan bevezetnék, mert nagyobb teherrel járna, mint amekkora lenne az előnye. Befáradnának a munkaadók, sok lenne a család, stb. Aminek hasznát látnám, az a páros félév utáni egy hónapos, vizsgával végződő, gyakorlati tudást adó tanfolyam lenne. Ezeket a diploma feltételként kellene kikötni. Ebben meg lehet teremteni az érdeklődést.

- A szakmai gyakorlat szükségességéhez, illetve hatékonyságához tartozik az a kérdés, hogy Magyarországon a felsőoktatásban eltöltött évek és szerzett tapasztalatok felkészítik-e a hallgatókat az ún. nagybetűs életre?

Két nézet között ingadozom. Először a Közgázról beszélnék. Amikor a Közgáz bekerült a legjobb menedzsment iskolák közé felveendő listájára, akkor lehetett először kimenni 3-5 éves részképzésekre Hollandiába – diploma után. Egy hónap múlva hazaküldték a hallgatókat azzal, hogy ők tudnak mindent.

Ha a diák Magyarországon marad, akkor elvben felkészíti az egyetem az életre, ha följebb megyünk, akkor kevésbé. Nyugaton a hendikepeket ellensúlyozhatja a bizonyítási kényszer: más jövedelemviszonyok, a fölösleges időtöltés csökkentése, rászorul az egész napos koncentrációra (amíg meg nem tanulja anyanyelvi szinten az idegen nyelvet).

Hogy felhívult-e a felsőoktatás? Tanári és diák oldalon egyaránt felhívult a létszámból következően. Amikor én voltam hallgató, 36000-en voltunk a felsőoktatásban. Ha ma kiválasztjuk a 36000 átlag fölött teljesítő diákat, akkor az eredményük jobb, mint a miénk volt, az átlag alatti 36000-é pedig rosszabb. Lényegesen nagyobb a szórás.

Látszólag a főiskolák jobbak ebben a tekintetben, de nem adják meg azt az intellektuális pluszt, amit az egyetem.

- Ön különböző munkáiban, előadásaiban sokat foglalkozik Magyarország versenyképességével globális szinten, a globalizációs kihívásokkal. Egy „A társadalom öt pillére” című szimpóziumon tartott előadásában fogalmazott úgy, hogy mind a porosz, mind az angolszász oktatási rendszer számos esetben kudarcot vallott már. Véleménye szerint milyen alternatív módszer, oktatáspolitikai elv hozhatna kielégítő eredményeket, lehetne a kívánt társadalmi és gazdasági fejlődés alapja?

– Igen, akkor így fogalmaztam, ezt egy kicsit finomítani kell. A poroszban az a baj, hogy nem bontakoztatja ki az egyéniséget, és merev a tanár-diák kapcsolat. A komoly kutatási eredményeket színtelenül adja vissza, fekete-fehér állóképpé merevíti ki a tudományt.

Az angolszász marketingező, ott a PR a lényeg. „Soft” követelményekkel dolgoznak. Nem lehet tíz félévig marketinget tanítani.

Azt mondom, hogy meg kell adni a lehetőséget, hogy a tanár „sollen” értelemben hasson az ő emberi létével a sztenderdizált anyag mellett.

- Voltaképpen a kettő keverékét kellene megvalósítani?

– Igen, mindkettőből hiányzik valami, a két rendszer összekeveréséről lenne szó.

- Az ún. tudásalapú társadalom kiindulópontja az oktatás (az imént említett oktatási princípiumokkal), a mai magyar oktatási rendszer szilárd alapja lehet egy ilyen társadalomnak és gazdaságnak? Megnevezhető a magyar gazdaság hajtóerői között a tudás a XXI. században?

Trautmann Lászlót idézem, ő azt mondta a tudásalapú társadalomról: „ha nem lenne ez az ártatlan arca, akkor az egész tudásalapú dolgot nem venném komolyan.” Egy társadalom nem működhet másként.

Ha lecsendesedik a nagyobb káosz a szeptember 11-ei események után, akkor jön József Attila: „A szabadság tesz itt nekem rendet”. Ha a szabadság szüli a rendet, vége lesz annak a dolognak, hogy lövöldöznek az amerikai iskolákban, hogy a középiskolai tanárok AVON termékeket árulnak, és a szülő megveszi azokat, nehogy a gyereke rosszabb jegyet kapjon.

Az Európai Unióba való belépéssel előbb-utóbb – nem automatikusan – beengednek mindenkit, aki megüti a mércét, tisztességes fizetést is adnak neki. Akkor megint a könyvtárban fognak ülni a tanárok, és szakirodalmat fognak olvasni. Ez egy szelete a folyamatnak, aminek színergiahatása lehet.

Ha valamelyik ország megtalálja a legjobb megoldást, azt titokban fogja tartani. A tudásalapú társadalom is az ilyen megoldások közé tartozik. A kis országoknak ebben lehet nagy előnye, mert az egész átfogatóbb. Gondoljunk a dánokra vagy a norvégokra, nekik sikerült.

Trautmann szerint a liberális-konzervatív élről el kell mozdulni a liberális mellett maradvá. A globalizáció kiszolgálja magát, a nacionalizmus a méltóságminimumokat. Az oktatásból ki kell verni a minimumot, a nyolc osztályt. Félre ne értsen, nem vagyok rendpárti, de ennek a minimumnak működnie kell.

Az oktatási rendszerünkön még mindig segíthet egy alapos tatarozás. Minden pártnak be kellene tartania, hogy inentől kezdve senki semmilyen személyzeti kérdésbe ne szóljon bele. Ezt alá kell írni. Ne az önkormányzat szabja meg, hogy ki legyen az iskolaigazgató. Legyünk liberálisabbak.

Amikor apámmal vitatkoztam, egyik végső érveként mindig azt mondta, hogy akkor szóljak legközelebb, ha ő biciklivel átment Záhonytól a magyar-szovjet határon, és elég volt a személyi igazolvány.

Tőzsdei összefoglaló

(március 22. – április 11.)

Belföld

A makrogazdasággal kapcsolatos hírek területén kiemelhető, hogy napvilágot láttak a márciusi inflációs adatok. A fogyasztói áremelkedés mértéke 5,9% volt márciusban a bázisidőszakhoz képest, ami valamivel kedvezőbb a piaci várakozásoknál. A hír nem fejtett ki jelentős hatást a devizapiacra, a forint valamelyest erősödött, a periódus végén 12,56%-on állt a sáv erősebb oldalán.

Az állampapírpiacra alig változott a hozamszint, a periódus végén az irányadónak tekintett 3 hónapos diszkont kincstárjegy hozama 8,39% volt.

A Budapesti Értéktőzsdén jelentősen emelkedtek a részvényárfolyamok: a piacot a választások első forduló-

2,42%-kal alacsonyabban, 10176 ponton, a Nasdaq 6,81%-kal alacsonyabban, 1725 ponton, a SP 500 3,92%-kal alacsonyabban, 1104 ponton zárta a periódust. A bizonytalan hangulat alapja: az első negyedéves gyorsjelentések közzététele előtt kivárnak a befektetők, illetve a fokozódó nemzetközi helyzetben nehezebben szánják rá magukat részvényinvestícióra.

	Kezdőérték	Záróérték	Változás
BUX	8170	8851	8,34
PX50	429,4	446,8	4,05
Moscow Times	4148	4489	8,22
DJIA	10428	10176	-2,42
Nasdaq	1851	1725	-6,81
SP500	1149	1104	-3,92
FTSE	5251	5137	-2,17
DAX	5366	5181	-3,45
CAC	4602	4442	-3,48
Hang-Seng	10863	10745	-1,09
Nikkei	11345	11147	-1,75
MOL	5000	5600	12,00
OTP	2260	2440	7,96
MATÁV	958	1045	9,08
Richter	18090	18990	4,98

jának eredményei felpezsdítették. A BUX értéke a periódus végén 8,34%-kal állt magasabban, 8851 ponton zárt.

Kiemelkedően teljesített a MOL, az olajtársaság részvényei 12%-kal emelkedtek messze meghaladva a piaci átlagot, amelyben talán szerepet játszhatott a bejelentés, miszerint a Kormányzat még ebben a ciklusban megvásárolná a jelentős veszteséget okozó gázüzletágot. Az olajcég vezetése a tavalyi év után 55 Ft részvényenkénti osztalék kifizetését fogja javasolni a közgyűlésnek.

A többi vezető részvény is jelentősen emelkedett, érdemi fundamentális hír nélkül.

Külföld

A tengerentúlon jelentősen gyengültek a részvényárfolyamok bizonytalan hangulatú kereskedésben. A DJIA

A dollár valamelyest tovább gyengült az euroval szemben, a periódus során 87-89 dollárcentet kellett adni az immár egyetlen törvényes európai fizetőeszköz egységéért.

Az olajpiacon ismét emelkedtek az árfolyamok, az irányadónak tekintett Brent típusú olaj határidős árfolyama meghaladta a 25 dollár/barelles szintet az éleződő közel-keleti konfliktus miatt.

KEN ÁlomTőzsde 2002

Idén is megrendezésre kerül az évek során már hagyománnyá vált Közgáz Egyetemi Napok. Természetesen a jó megfigyelők meglepően konstatálhatják, hogy ebben a tanévben már a második alkalommal szervezik meg az egyetemi napokat. Persze ebből nem teremtünk hagyományt, hogy minden félévre jut egy KEN, csupán az elmúlt tanévben eme rendezvénysorozat nem került fel az egyetem programjainak palettájára. Pedig egy egyetem életében nagyon fontos szerepet játszanak ezek a napok, hiszen valamennyi magyarországi felsőoktatási intézményben gondosan időt szakítanak erre, néhol még az oktatást is szüneteltetik; sajnos, ezt nekünk még nem sikerült elérni!

Jogosan vonhatjuk le azt a végkövetkeztetést, hogy pontosan ez az a rendezvénysorozat, amely aktívan megmozgatja az egyetem valamennyi hallgatóját az első évestől az ötödévesig. Mert az első évest a kíváncsiság motiválja, hogy milyen lehet a „fenn” nevezett Egyetemi Napok. Az ötödéveseket pedig az, hogy a diploma megszerzése előtt és az utolsó, ámbar legnagyobb megmérettetés előtt még utoljára átélhesse az egyetemi évek felhőtlen hangulatát!

Mi, szervezők, reméljük, senki nem fog az idén sem csalódnai a KEN-ben, és képesek leszünk egy olyan rendezvénysorozaton keresztül aktív résztvevőkké varázsolni az egyetem hallgatóságát, amely megfelel a korábbi évek színvonalának, s ha Ti hallgatók mindezen keresztül úgy érzitek, hogy valóban egy nagy család vagyunk, akkor már nem dolgoztunk hiába. De nem szabad megfélemleni arról sem; hogyha egy valóban emlékezetes, élményekben az egeket verő Közgáz Egyetemi Napokat akarunk, márpedig miért ne ez lenne a közös cél, akkor elsősorban a Ti, a hallgatók részvételére van szükség, hiszen ezek a napok értetek, közzézős hallgatókért vannak.

A címből persze már kiderült, hogy három napos programról van szó május 6-a és 8-a között. Milyen programok lesznek? Ezt szeretnénk nagyon röviden bemutatni, hiszen reméljük, programjaink magukért beszélnek. Ugyanis találhatóak közöttük a hagyományokat tükröző programok is, mint például a városi vetélkedő, a kötélhúzás, véréadás és a záróbuli, de ezek mellett új programokkal is igyekeztünk tarkítani rendezvénysorozatunkat, sőt a hagyományosokat is próbáltuk egy kicsit másképp fűszerezni! Ezt tanúsítja eleve a rendezvény neve is, hiszen nem véletlenül kapta az ÁlomTőzsde elnevezést. A KEN 2002 egészét az ÁlomTőzsde szövi át, melynek részleteiről a városi vetélkedőre jelentkező csapatok már április 29-én, míg a széles publikum május 6-án tájékozódhat, addig is maradjon meglepetés.

A városi vetélkedőre április 25-ig lehet jelentkezni a csapatoknak, s a pólótervet április 29-re kell leadni, amelyben a hagyományokat tükrözve benne kell lennie a „KEN” szavacskáknak. Természetesen jelentkezni, információt kérni és tombolat vásárolni majd az Aulában felállított KEN információs pultnál lehet.

Nos, akkor tekintsük meg a programokat!

1. nap (2002. május 6.)

16.00–17.00

Rektori nyitóbeszéd

A versenyző csapatok felvonulása az aulában

17.00–17.30

ÁlomTőzsde tájékoztató a IV.-es előadóban

17.30–19.00

Bemutatózó műsorok és sportvetélkedő az aulában, ÁlomTőzsde

24.00

Kötélhúzás a Szabadság hídon

01.00

Nyitóbuli a Közgáz Pince Klubban

2. nap (2002. május 7.)

9.00–15.00

Véréadás az egyetem orvosi rendelőjében

13.00–18.00

Belvárosi vetélkedő, melynek során a résztvevő csapatok a város különböző pontjain érdekes és izgalmas feladatokat teljesítenek. Indulási pont: Közgáz épülete.

18.30–19.30

Csapatok bemutatózó filmjeinek levetítése, IV. előadó

20.00–22.00

A KASZT és a Rajk szintársulatának előadása az I. emeleti zsi-bongóban

22.00

„Integritás” buli a Wig-Wam-ban

3. nap (2002. május 8.)

08.00–18.00

Focikupa a Kinizsi utcai sportcsarnokban

22.00

Záróbuli egyetemünk helységeiben (Aula, I. emeleti zsi-bongó, oszlopcsarnok, Elamen Étterem). Saláta- és koktélbár, söröző, borozó, casinó, karaoke.

Fellépők az ÁlomTőzsde Színpadon: Crystal, Ganxta Zolee, Sipos Tamás,

valamint divatbemutató: Herczeg és Tom Tailor.

Reméljük, a KEN 2002 is feledhetetlen élményt nyújt számotokra, ezért mindannyiótok részvételére számítunk!

A szervezők

Rendhagyó közgazdaságtani szöveggyűjtemény

Jay Hanson: Gazdasági hatékonyság

„Egy közgazdaságtani föltevés szerint a piaci rendszer hatékonyan kezeli az erőforrások elosztását, ha másként nem próbálják.”

Thomas H. Tietenberg

„Mindezt azon elv inspirálta – amely önmagában meglehetősen igaz –, hogy a nagy hazugság mélyén mindig megbújik némi hitelesítő erő.”

Adolf Hitler

Definíció

Amikor egy mérnök a „hatékonyság” szót kiejti, a következőt érti alatta: a lehető legminimálisabb anyagfelhasználás, a lehető legnagyobb termelési eredmény – ez jó, mivel a véges természeti erőforrások megóvására törekszik. Ám ha egy közgazdász teszi ugyanezt, a „hatékony disztribúció”-ra gondol – ez rossz, mivel ennek eredményeképpen kimerülnek a természetes erőforrások (minden gazdasági tevékenység pazarolja a véges energiakészletet). A gazdasági hatékonyság azt jelenti, hogy a „kifogástalan emberek” (akik megengedhetik maguknak) hozzájutnak a „kifogástalan termékekhez és szolgáltatásokhoz” (amit csak akarnak; ismertebb nevén Pareto optimalitás, ami egyébként nem létezik). A gazdasági hatékonyság 1. azokat az embereket jutalmazza, akik a legsikeresebben alakítják át a természeti erőforrásokat ipari szemétté... így még többet fektethetnek be ezen erőforrások ipari szemétté alakításába; 2. azon embereknek osztja el a forrásokat, akik a legsikeresebben jutnak társadalmi hatalomhoz. A gazdagok gyarapodnak, a szegények szegényednek.

Elkerülhetetlen végkifejlet

Ha valaki képes mérnök módjára gondolkodni (a társadalomkutatók aligha), juthat arra a következtetésre eredendő alapelvek, a történelem és megfigyelések alapján, hogy a „gazdasági hatékonyság”-on alapuló társadalmak összeroppannak, majd elhalnak.

Lássuk hogyan:

1. Menj be egy csillagászat tanszékre, és győződj meg róla, hogy a Föld valóban geoid alakú. Minden égitest kiterjedése véges, így a Földé is. Vagyis a földi energiaforrások is végesek – véges az energiakészlet (pl. olaj) és véges az energiaáramlás (pl. szél).

2. Menj el egy fizika tanszékre, és bizonyosodj meg afelől, hogy az energia a munkavégzés képessége (0 energia=0 munka). A globális gazdaság tehát 100%-ban az energiától függ – ez mindig így volt és így is lesz. A termodinamika törvényei alól NINCSENEK kivételek.

A termodinamika első törvénye azt bizonyítja, hogy sem a tőke, sem a munka, sem a technológia nem képes energia előállítására. Az elérhető energiát arra kell használni, hogy a létező energiakészleteket átalakítsák, vagy egy létező energiaáramlást eltérítsenek jobban fölhasználhatóvá téve azt.

A termodinamika második törvénye szerint egy gazdasági folyamat minden egyes mozzanatakor energia veszik el. A gazdaságban ténylegesen dolgozó gépek a hozzájuk használt üzemanyagban tárolt energia több, mint 50%-át veszítik el működésük során.

Az energiaforrásoknak több energiát kell előállítaniuk, mint amennyit elhasználnak, különben megkapják az „elfolyólyuk” nevet (ez a „nettó energia” elv). A gravitáció legyőzéséhez 735 J energiára van szükség ahhoz, hogy 15 kg olajat 5 méter magasra emeljünk – minél magasabbra akarjuk emelni, annál több energiára van szükség. A legsűrűbb és legjobban megközelíthető olajat termelik ki először; ezután egyre több energiára van szükség megtalálásához és kitermeléséhez. Egy bizonyos ponton túl több energiát fordítanak e két folyamatra, mint amennyi energiát maga a megtalált olaj fedez – az ilyen forrásokból lesz „elfolyólyuk”.

3. Menj el az ökológia (vagy szaporodásbiológiai) tanszékre, és győződj meg róla, hogy a „túlzsaporodás”, az „összeomlás” és a „kihalás” közönséges dolgok a természetben. Kihalás akkor fordul elő, amikor az állatok kifognak az energiakészletekből (táplálék), a homo sapiens-szel ugyanez a helyzet.

A gazdasági hatékonyság politikája

A „gazdasági hatékonyság” gazdasági anarchiát is jelent (nincs kormányzati szabályozás). Más szemszögből nézve a közgazdászok a szociáldarwinizmus eszméjének támogatói – a gazdasági szempontból legmegfelelőbbek megmaradnak, a maradék némi szenvedés után kihál. A Nobel-díjas Milton Friedman szavaival élve: „Pinochet

alapelve egy tökéletesen szabadpiacú gazdaság támogatása. Chile egy gazdasági csoda.” (Newsweek, 1982. január) – (A per capita GNP 6.4%-ot esett Chilében 1972 és 1987 között.) Noha a friedmani szociáldarwinizmus első szószólója maga Aquinói Szent Tamás, a brit közgazdász, Thomas Malthus volt az első, aki igazán megértette és lejegyezte a tomista filozófia evilágra vonatkozó implikációit:

„Egy, tulajdonilag már fölosztott világba született ember, ha szülei nem tudják segíteni fennmaradásában (ami velük szemben jogos követelés), és ha a társadalom nem tart igényt munkájára, nem formálhat jogot táplálékra, és – lényegében – nincs keresnivalója ott, ahol van. Nincs számára üres menedék a természet mérhetetlen lakomáján. Az anyatermészet távozásra szólítja föl, majd azonnal érvényesíti saját szabályait, hacsak a kitiltott nem próbál könyörületet ébreszteni az anyatermészet néhány vendégében. Ha ezek a vendégek fölállnak, hogy helyet szorítsanak neki, azonnal föltűnnek másik behatólók ugyanezen engedményt követelve. Az érkezőkről való gondoskodás híre megtölti a termet igénylőkkel. Megzavarják a lakoma rendjét és nyugalomát, a korábban uralkodó többség immáron ritkuló tömeg; a vendégek boldogságát romba dönti a teremben tapasztalható nyomorúság és függőség látványa, illetve azok lármás alkalmatlankodása, akik jogosan háborodtak föl azon, hogy nem lelték a gondoskodást, aminek elvárására őket tanították. A vendégek túl későn tanulnak hibájukból, amikor a lakoma hatalmas úrnője által sugallt szigorú szabályokat hoznak a betolakodók ellen, aki – azt kívánva, hogy minden vendégnek elegendő jusson, és annak tudatában, hogy nem képes végtelen tömegekről gondoskodni – emberi módon nem engedte be az újan érkezetteket, amikor asztalai már megteltek.”

Íme egy mai példa Malthus tomista filozófiájára (szociáldarwinizmusára) a hírhedt Lawrence H. Summers-tól, volt világbanki, vezető közgazdásztól és amerikai pénzügyminisztertől:

“Egy rakomány toxikus hulladék elhelyezése a legalacsonyabb összetermékű országban kifogástalan gazdasági logikáról tanúskodik...mert a megnövekedett morbiditásból fakadó, előre látható költségek” alacsonyak. Majd hozzátéveszi, hogy „Afrika alulnépesedett országai rendkívül alulszennyezettek; az ottani levegő minősége valószínűleg a mérhetetlenül kicsi hatékonyságtól alacsony összehasonlítva Los Angelesével...”

A közgazdászok a mindennapi kifejezések egyéni használatával eltérítik az irányadó, „jóérzésű” terminusokat szörnyűséges, „rosszérzésű” politikai napirendjük érdekében: a szociáldarwinizmusért. Egyidejűleg képesek mind-

két definíció használatára, hogy jó érzéseket keltsenek politikájuk kapcsán, mialatt becsapnak másokat – az öncsalás lenyűgöző példája, hogy másoknak meggyőzőbb hazugságokat mondhassanak. A közgazdászok szolgáltatják a legjobb példáit annak, hogyan alakult az állat társadalmi csúcsragadozóvá csúcsmérnök helyett.

„Politikai hatékonyság”

A közgazdász politikai napirendjének valósága a politika és a hatékonyság érdekes keveréke: a politikai hatékonyság. A közgazdászokba azt a hitet sulykolják, miszerint a pénznek semmi köze a politikához, csupán a csere médiuma. Ám még egy esetleges szemlélő is beláthatja, hogy a pénz társadalmi hatalom, mert a vásárlás és az *azt csinállok, amit akarok* hatalmával ruház föl embereket – beleértve más emberek megvásárlását és előállítását.

Ha a munkaadóknak megvan a szabadságuk kevesebb „politikai hatalmat” fizetni a munkásoknak, több politikai hatalmat tartanak vissza maguknak. Egyszerűen a pénz „korlátozás, kényszer”, és helyes azon meglátás, hogy a „gazdasági hatékonyság” tudatos politikai koncepció, hogy konzerválja a társadalmat kézben tartók hatalmát – a politikailag erőst még erősebbé tenni, a politikailag gyengét pedig még gyengébbé.

A közgazdászok magukba szívták a normatív terminusokat és az idioszinkratikus definíciókat, hogy ügyesebb hazudozókká válhassanak. Valóban, egy közgazdász számára hazudni nem okoz megerőltetést, automatizmus. Életforma.

„Mi közgazdászok lettünk korunk pestise, olyan veszélyesek, mint a gyávák és a dörgölöző rohadékok. Mi lettünk Canberra kulturális söpredéke, beszívárogtunk a tájképbe veszélyeztetve megannyi bennszülött fajt. Nemcsak a gazdaság, hanem a lelki egészség is jelentős javuláson ment volna keresztül, ha el tudtuk volna hessegetni a gazdasági ügyek fölül az elkábítás kódét. Első lépésként a közgazdászokat le kellene emelni talapzataikról, és a maguk különlegességében látni őket. Hatalmuk csökkentésének első lépése legitimitásuk visszafogása. Hogyan érhető ez el? A közgazdászok ömlengéseinek első sorban nevetésbe, gúnyolódásba és jóindulatú paternalizmusba kellene ütközniük. A médianak szüneteltetnie kellene kommentátori szerepüket. Szüneteltetni kellene bérbe vételüket. Hadd menjenek nyugdíjba és haljanak ki. A kihalás méltó egy olyan szakmához, amely a velejég rothadt.”

Dr. Evan Jones, *University of Sydney* – közgazdaságtan tanszék

Forrás: <http://www.dieoff.org/page242.htm>

Pilinszky János

Meditáció

Egy, kettő, sok gyertya, feketeség, pódium, rajta lepel: ember görnyed alatta, a fények, a képek; Pilinszky idős korában, a bőgő szelíden meghúzódik a sarokban – előadás. Kopott barnaság, lélektelen, fájdalmas, jajgató fák, magányos alak, múlandó fény és vakító élesség, mélység és letisztultság – lemez.

Dóczy Péter színművész, Lőrinszky Attila bőgős és Pilinszky János „találkozásából” született a költő kései költeményeit és gondolatait feldolgozó és tolmácsoló hanganyag (CD), illetve színházi előadás. Dóczy Péter Pilinszky legelmélyültebb korszakát interpretálja, az ember, az emberi lét elementáris kérdései, a megingathatatlan hit, a mindent elárasztó gondolatiság sugárzik a szavakból, a hangokból, a lélegzetvételtől és az elhallgatásból. A gondolatok ágya és közvetítőcsatornája a bőgő hirtelen feltörő jajveszékelése, rezignált zümmögése vagy bűgása, épp annyi a zene, amennyi kell, nem több és nem kevesebb, teljes harmónia. Egybefonódik a szavak, a hangulatok, az érzések, a dallamok lüktetése, majd a színpadon bekapcsolódik a játékba a mozdulat, a test. Még ha a göröcsök, rángások, hajlítások, érintések, lendítések nem is tartanak teljesen tükröt a színpadon elhang-

zó gondolatoknak és érzelmeknek, a tánc dinamikája belefolyik a szavak és a zene egybefonódó szövetébe. Olykor-olykor a táncos kimerevített mozdulata a fényekkel, képekkel vagy a Dóczy Péter által felvett pózzal látszik párbeszédbe elegyedni, pillanatképek, elszállnak, az emlékezetben megmarad a lágyság, a hamvába haló akarat, a görnyedő magány vagy a biztos-bizonytalan tudat lebegő képe.

Fotó: internet

Mindez együtt szép, lehet megható, felzaklató, elgondolkodtató; nehezen befogadható a tér és idő adott szeletében, mondjuk, hogy jó tobzódni a médiumok rengetegében, falni az információt látva, hallva, érezve, szagolva. Pilinszky talán túl sok hozzá, túl mély és túl sok rétegű a zaklatott hétköznaphöz odacsöppenő publikumnak ahhoz, hogy a gondolatokat rejtő kódok százféle zárját akkor és ott

feltörje. Előkészülve, egy Pilinszky kötettel a tegnapunkban, érdemes beülni a nézőtérre. A darab csak egy órással, a színpadról sugárzó gondolatok azonban „egész estés” élményt nyújtanak, amely estének főszereplője az ember, a költő, a színész, a zenész, a táncos és a néző maga.

Millenáris Teátrum, 2002. március 20.

Böröcz Petra

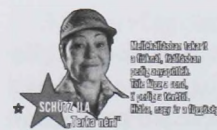
Valami magyar, valami emberi

Minap láttam a *Valami Amerika* című magyar vígjátékot. Igen, ez nem egy paradoxon, szerepelhet egy mondatban a magyar, a film és a vígjáték is. És még igaz is. Meglepődtem azon,

hogy milyen modern a forgatókönyv – a mai fiatalság szófordulatait, megjegyzései, érzései jelennek meg –, hogy tele van a nézőtér, és valóban nevetnek (velem együtt), hogy a hozzá kapcsolódó bevezető kampány, mennyire megalapozott. Tehát minden klappolt. Bár a cselekményszál kicsit szerény volt, és egy-két színész talán alulmúlta önmagát, de ennél rosszabb hazai vígjátékot is láttam már.

Ami felidegesített, az a kritika, amit a film kapott. Országos napilapokban és hetilapokban úgy elemezték, állí-

tották be ezt a vígjátékot, mintha művészfilm lenne, és eszerint is ítélték meg. Badarság! Ennek a filmnek nincs mély filozófiai mondanivalója vagy viselkedést befolyásoló szerepe.

Amikor kijöttem a moziból, nem akartam senkit sem megölni, nem gondoltam arra, hogy éjjel nem tudok majd aludni, mert látom magam előtt a megskalpolt fejet, nem vágytam arra, mint a főszereplő, hogy ebből a világból csak a halál menthet meg, és jöjjön az Apokalipszis! Csak nevettem, és jól éreztem magam. Nem ezért nézzük a vígjátékokat?

B. Mária

„A magyar lovas nép” – lovasok nélkül?

Avagy lószeregetet és leküzdhetetlen szenvedély egy életen át

Nemzetközileg ismert közhely, hogy a magyar lovas nép, és időnként hajlamosak vagyunk kérkedni vele. – Na, jó! Elismerem, az volt néhány évtizeddel ezelőttig, de mi a helyzet most? Miért csak a ló simogatásáig jut el az emberek 90%-a? Mit is kell(ene) tudni mindenkinek a lovakról és a lovaglásról? Drága hobbi vagy sport? Ilyen és ezekhez hasonló kérdésekre igyekszem válaszolni az alábbiakban.

Először is bevallom, nem véletlenül választottam ezt a témát. Immáron második éve, hogy komolyabban foglalkozom a lovakkal, és rendszeresen járok lovagolni. Nem túlzok, ha azt állítom, azóta megváltozott az életem, és el sem tudnám képzelni pacik nélkül. Ezzel a cikkel többek között az a célom, hogy felkeltsem minél többek érdeklődését a lovak iránt, és hogy ezúton is köszönetet mondjak mindenkinek, aki eddig a segítségemre volt és remélhetőleg lesz a jövőben a lovakhoz vezető igencsak rögzös úton.

Aki egyszer a lovak rabjává válik, soha nem szabadul meg ettől a szenvedélytől. A kapcsolatteremtés ezekkel az állatokkal olyan élményt jelent, amit csak azok érthetnek meg igazán, akik már átélték, illetve ebben élnek. Hazai és nemzetközi viszonylatban sem lehet általános szabadidős tevékenységnek vagy tömegsportnak nevezni a lovaglást, pedig aligha találunk Magyarországnál nagyobb lovashagyományokkal rendelkező országot. Ha a kedvenc állatairól kérdezzük az átlagembert, akkor többnyire az elsők között szerepel a ló anélkül, hogy valaha közelebb került volna hozzájuk az illető. Ráadásul a többség meglepődik és eltátja a száját, ha egy hétköznapi lovasemberrel találkozik, mert a lovaglást csak elit-sportnak, külföldi csalogatónak vagy ilyesminek tartja.

Nem mondom, van egy ilyen oldala a dolognak, amit tényleg nem az átlag pénztárcához találtak ki.

Ugyanakkor a másik oldalt nagyon szűk réteg ismeri, ahová a komoly szakemberek, sportolók, versenyzők és a hobbilovasok tartoznak. Aki megengedheti, előbb-utóbb vesz magának lovat (az árak nagyon változóak), csak éppen az nem mindegy, hogy milyen körülmények közé és milyen szakmai felkészültséggel teszi ezt. Ha valakinek csak az elhelyezéssel van problémája, az meghatározott havi összegért ún. bértartásba adhatja a lovát, és letudhatja a gondot a ló körüli mindennapos tennivalók tekintetében. Sajnos sokan presztízsből tartanak lovat, csak a mások előtti tetszélés okán anélkül, hogy egy szemernyit is értenének a dologhoz. Az ilyenekből sosem lesz jó lovasember. Persze az igazi az, ha az ember a saját udvarában tarthatja, maga gondozza és lovagolja a saját paciját, de ez egy nehezen megvalósítható álmom. Szerencsére Magyar-

országon minden lehetőség adott a lovagolni vágyóknak, és egyre bővül a lovasiskolák, -klubok, -tanyák, -panziók köre, csupán a közérdeklődést kell még tovább fokozni. Ennek érdekében álljon itt néhány szükséges vagy érdekes tudnivaló az induláshoz.

Egy kis lőtörténelem

A lovak mintegy 60 millió éves evolúciós fejlődése a leginkább tisztázott az emlősállatoké közül. A számos

törés és zsákutca ellenére a fővonal végül elvezetett a mai lófélékhez. A jégkorszak végét csak egy középnagy testű vadlófaj élte túl, amelynek alfajai: a tarpán (a XIX. században kiirtották), a Przewalsky-ló (többnyire már csak állatkertben láthatók) és a legkisebb számban élt nyugat-európai vadló. A rendkívül eltérő típusok és fajták a domesztikálást (i.e. 4. évezred) követő tudatos tenyésztés hatására alakultak ki.

Gondoljunk csak bele! A ló már hatezer éve az ember társa. Az évszázadok során a zsákmányállatból nélkülözhetetlen közlekedési, gazdasági, hadi- és sporteszköz vált. A ló történelemformáló szerepe vitathatatlan, mára azonban a felsorolt területek közül egyedül a sportban őrizte meg korábbi jelentőségét, amit jól jelez a lóállomány létszámának alakulása; a világ jelenleg 60 millió körüli állományából Magyarország napjainkban kb. 80 ezer lóval (ebből csak néhány ezer a bejegyzett sportló) rendelkezik, ami a száz évvel korábbiak 3 tizedét sem éri el.

A hagyomány szerint Árpád fejedelem alapította az első ménesünket a X. század elején a Duna egyik szigetén,

a ménesmester nevére pedig a szigetet Csepel-szigetnek nevezték el. A lókultusz a csúcspontot Mátyás király alatt érte el; ő rendezte hazánkban az első rendszeres lóversenyeket. Mégis a tudatos lótenyésztés csak II. József idejében kezdődött; sorra alapították a méntelepeket és ménesbirtokokat, amelyek közül máig kiemelkedő Bábolna, Mezőhegyes és Kisbér.

Lovak testközelben

A lóval való első találkozásra többé-kevésbé mindenki emlékszik, és sokminden eldőlhet már a legelején. Természetes dolog, hogy az ember fél, amikor egy átlagban öt-mázsás állattal kerül közvetlen kapcsolatba, még ha egy-

előre eszébe sem jut a hátára ülni. Ilyenkor segít, ha almával vagy sárgarépával – de semmiképpen sem kockacukorral! – kedveskedünk a lónak. Lehetőleg kerüljük a hirtelen mozdulatokat, hisz a ló sem ismer még minket. Az első érintkezések után általában alábbhagy a félelem, de bizonyos fokú óvatosságra mindig szükség van. Sokat emlegetett alapszabály, hogy: *ne állj meg a ló fara mögött és tarts tőle bizonyos távolságot!* Ezenkívül kezdőként egy ismeretlen helyen nem szabad egyedül, a tulajdonos, az edző, lovasz stb. nélkül bemenni a lovak közé, még ha nagyon jámbornak tűnnének sem. Nem érdemes feleslegesen vakmerősködni! Később, ha már rendszeresen járunk valahová, a lovak többnyire kedves ismerősként, barátságosan fognak közeledni (amúgy is nagyon kíváncsiak mindenre és mindenkire).

Először lóháton

Az emberben másokat látva előbb-utóbb felmerül, milyen is lehet a világ lóhátról, és ha összeszedi a bátorságát, már csak egy helyet kell találni, ahol ezt megteheti. Buda-

pesten és környékén, illetve az ország minden területén számos lovarda várja a lovagolni vágyókat, csak körül kell nézni. A kifejezetten lovasiskola-ként működő – nem luxus színvonalú – helyeken kezdőknek 1000-1500 Ft-nál kezdődnek az árak foglalkozásonként, természetesen oktatóval.

Most itt a tavasz, és a legtöbben kifelé vágnak a megszokott négy fal közül; a legjobb alkalom, hogy az ember lovagolni menjen. A lovaglást nem lehet elég korán, és sohasem túl késő elkezdni. Akár 3 éves kortól is lehet úzni, persze még csak pónin, komolyabb feladatok nélkül.

Szóval ha kiválasztottuk a helyet és megbeszéltük az időpontot, csak rajtunk a sor. Az oktató összeismertet minket a lóval, amely az „áldozat” lesz. Nem kell megijedni, kezdőknek nagyon nyugodt, tapasztalt lovakat szoktak adni. Közben fontos instrukciókat kaphatunk a lóról, általában vett természetéről. Következik a lóápolás, ami elengedhetetlen minden lovaglás előtt, és közben közelebb kerülünk a lóhoz is. (Emlékezzünk a mondásra! Aki csutakol, az lovagol; aki lovagol, az csutakol.) Az oktató útmutatása alapján és kezdeti segítségével meg kell tisztítani a ló szőrzetét a portól, az egyéb szennyeződésektől, és ki kell pucolni a patáját. Ez nemcsak a tisztaság miatt fontos, hanem a ló egészsége érdekében is. Aztán fel-

szerszámozzák a lovat, amit nem árt, ha igyekszünk megfigyelni, mert egyszer egyedül fogjuk csinálni. Az elején nincs szükség különösebb felszerelésre, legfeljebb egy kobakot nyomnak az ember fejére a biztonság kedvéért. Ehhez nem árt hozzátenni, hogy mindenki a saját felelősségére lovagol, hisz az egyik legveszélyesebb sportról van szó, már ami a baleseteket illeti.

Következhet a nagy pillanat, amikor az embert fölsegítik a lóra. (Figyelem! A ló érzi, ha félünk tőle, és többnyire ki is használja.) Arról megoszlanak a szakmai vélemények, hogy szőrén vagy nyeregben jobb-e elkezdeni a lovaglást, mindenesetre én az előbbire esküszöm. A gya-

Külön szakszótár?

Miután már egyre több alkalommal voltunk lovagolni, és igazán komolyan gondoljuk, akkor hamar fel fog tűnni, mennyi mindent nem tudunk még. Ha nem akarunk zöldeket beszélni és leégni más lovasok előtt, akkor nem árt mihamarabb tisztában lenni alapvető megnevezésekkel, szakkifejezésekkel (van belőle bőven). Kezdeném a sort a ló fajtájával, nemével, testrészeivel, színével, jármódjával, aztán az alapvető lószerszámok, lovas felszerelések megnevezésével és egyéb lovaglási szakkifejezésekkel. Persze ez nem megy egyszerre, csak szép fokozatosan, de mindenképpen segít az előrehaladásban, ha beszerzünk egy-két szakkönyvet, újságot, és azt lapozgatjuk. Hosszú évekbe és rengeteg tapasztalatgyűjtésbe telik, mire olyan szintet el lehet érni, hogy nem tud senki újat mondani nekünk (már ha ez a célunk).

Lósport és lovassport

Nem véletlenül használok két kifejezést az alcímben, mivel eltérő fogalmakról van szó, és ezzel nem árt tisztában lenni. A lósportban a ló gyorsasága a döntő; ide tartozik a galopp (a sík-, gát- és akadályversenyekkel) illetve az ügető. Itt bizonyára mindenkinek eszébe jut a leghíresebb magyar származású angol telivér, *Kincsem* neve, aki 54 fu-

tásból aratott 54 győzelmével máig tartja a világrekordot. A lovasversenyeken is döntőek a ló képességei, de a lovas itt egyenrangú szerepet kap a teljesítményben; ide sorolható a díjlovaglás, az ugratóversenyek, a terepversenyek, a military versenyek, a távlovaglás és a fogathajtó versenyek. Sajnos a két világháború során az ország lóállománya megtrizedelődött, és ennek egyik folyományaként alig találunk magyar nemzetiségűt a nemzetközi lovasversenyek dobogóin, kivéve a fogathajtó versenyeket, amelyekben nem egy világbajnokunk van jelenleg is.

Szóval összességében nem állunk olyan rosszul, vannak lovaink, vannak lovasaink, de igazán lehetne több mindkettőből. Remélem, az olvasók közül sikerült néhányat megnyernem az ügynek, és legközelebb megállnak egy lovardánál legalább ismerkedni a pacikkal. (Akinek további kérdései lennének a témával kapcsolatban, azoknak ajánlom a www.paci.hu honlapot, illetve a szerkesztőségben én is szívesen állok rendelkezésre.)

Válóczi Viola

korlás mindig futószáron kezdődik, lépésben, körbe-körbe, vagyis nem mi irányítjuk a lovat (ehhez még hosszabb időnek el kell telnie). Először rendkívül furcsa, imbolygó érzés, amint megindul alattunk a többmázsás állat, de nem kell mást tenni, mint lazítani és követni a csípőnkkel a mozgását. – Persze tudom, mondani könnyű! – Néhány kör után, ha már kicsit megnyugodtunk, megkezdődik a tényleges oktatás: egyszerűen kövessük az edző utasításait. Ez hasonlóan fog történni minden alkalommal, egyre több feladattal és jó pár alkalom után következhet csak az önálló, futószar nélküli lovaglás, később az osztály-, és végül a tereplovaglás. Addig azonban a teljes kimerülés mellett rengeteg izomlázat, zúzódást, egyéb helyeken (...) bekövetkezett sérülést és esést fogunk észrevenni. Hát igen, a lóról le lehet pottyanni, különösen akkor, ha az ember nem számít váratlan eseményekre és/vagy még nincs meg a biztonságos ülése. Mindez sajnos hozzátartozik az – egyébként fantasztikus – élményhez, a saját bőrömmön tapasztaltam... Ha viszont már leestünk, és nem történt komolyabb bajunk, akkor minél előbb vissza kell tölteni a félelmet legyőzendő.

Struggle for Life

KarrierExpo 2002. Tavasz

„Manapság több közgazdász keres állást, mint amennyi pozíciót felkínálnak a cégek, ezért a Kitartás! lehet a jelszó minden végzősnek vagy pályakezdőnek. A cégek a legjobbak közül válogathatnak, így sehová sem könnyű bejutni. Egy-egy sikertelen kísérlet után nem szabad eltespedni, hanem tovább kell pályázni, egyszerre több helyre is, és nem szabad feladni.”

Április 10-11-én Marx Károly szobrának bensőjében megdobbant a fémszív: összesereglett az ökonómus ifjúság színe-java, hogy tudásából tőkét kovácsoljon. Munkavállalói oldalon utánpótlásból nincs hiány - ez a tömegből talán kiderült (persze csak akkor, ha elfogadjuk, hogy egy tömeg méretének megbecslése nem föltétlenül rendőrségi kérdés). Hogy a munkaadók mennyi lehetőséget kínálnak? A számokból minden kiderül.

Ez az állásbörze országos hírű rendezvény, ahova az ország minden részéről rengetegen érkeztek a boldogító jövő reményében. Főként közgazdászokkal találkozhatunk, de informatikusokkal, mérnökökkel, sőt, tanári végzettségűekkel is összefuthattunk.

A szerdán lezúduló eső nem riasztotta el a hallgatókat az álláskereséstől, ami nem is csoda, hiszen egyre inkább úgy tűnik, hogy a vállalatok egyre kevesebb állást kínálnak, míg a végzősök létszáma egyre nő. A vállalati képviselők kérdésünkre azt válaszolták, hogy ilyenkor természetesen fokozottabban kerül előtérbe a tanulmányok mellett

a szakmai gyakorlat, a szakmai tapasztalat szerepe a kiválasztás folyamatában.

Ennek megfelelően a látogatók nagy része komolyarvette az álláskeresést, a farmer és a póló otthon maradt míg az ing, a nyakkendő előkerült a szekrényekből. Gondolom a hallgatók is érezhetik a munkaerőpiac előbb említett sajátosságát, és mindent megtesznek azért, hogy „szépen csomagolják a portékát”. Természetesen az Előkészítő Napok előadásainak üzenete is eljuthatott hozzájuk. az évek során egyre inkább felkészültebben érkeznek a hallgatók a KarrierExpo-ra.

Jól öltözött fiúk és lányok önéletrajzukat lobogtatva, komoly beszélgetésbe elegyedve, információt begyűjtve, ez az, ami látszik a rendezvényből. Két nap, és az egésznek vége? Dehogy. A vállalatok összegyűjtik az önéletrajzokat, és kb. egy hónap múltán már értesítik is az általuk legjobbaknak tartott hallgatókat a következő interjú idejéről. Ez tehát csak az első forduló az álláskeresésben, ne törjön le senki akkor, ha nem ajánlották fel számára ott a helyszínen álmai állását.

A standok között sétálva ilyen rendezvényen még nem látott dolog ütötte meg a szememet: Unilever Open Café-Hallgatói Centrum. Mi lehet ez? Közelebb menve gyorsan kiderült: tanácsadás, internethasználat, grafológus és vendégcsalogató fagyalt, tea, kávé, sőt leves várta az oda betérőket. Végre a szervezők gondoltak a hallgatók magasabb szintű kiszolgálására is.

Végezetül néhány adat a rendezvényről:

- több, mint 6000 látogató volt jelen;
- 65 vállalat jelent meg a rendezvényen;
- 55%-uk kínált szakmai gyakorlatot;
- 900-1000 álláshely vár betöltésre, sorrendben: a pénzügyi, az informatikai, a kontrolling, a marketing, a műszaki, számviteli, logisztikai és termelési területeken;
- a résztvevő vállalatok 32%-a versenyképes fizetést ígér kezdő diplomásaiknak: 20%-a bruttó 130-170ezer Ft-ot, 27%-a 170-200ezer forintot, míg 7%-a bruttó 200ezer Ft feletti kezdőbért ajánl fel. A vállalatok 14%-a nem jelölte meg, hogy mennyit fizet munkavállalóinak.
- A béren kívüli juttatások közül a legtöbb cég az alkalmazottak étkezését, utazását, sportolását, nyugdíjpénztári tagságát, egészségügyi ellátását és lakásépítését támogatja különböző formákban és mértékben.
- A látogatók egyre nagyobb része már rendelkezik diplomával, ami a legalábbis elgondolkodtató, hiszen az idén diplomázók mellett ők idén is beszállnak az állásokért folyó harcba.

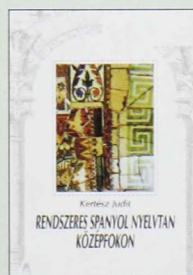
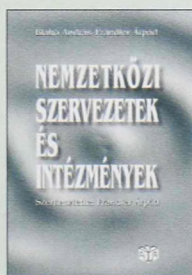
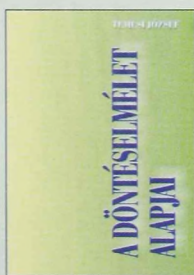
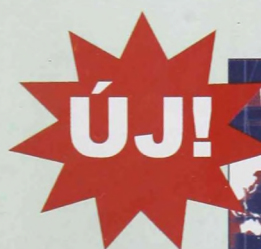
NAPPALI TAGOZATOS HALLGATÓK

Az Egyetem döntése értelmében
a 2001/2002-es tanévre kapott
vonalkódos tankönyvtámogatás felhasználásának
határideje:

2002. JÚLIUS 26.

Sérjük, hogy a megadott időpontig **vásároljátok le** az összeget,
mert a határidő lejártá után erre már nem lesz mód!

**KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALOMTUDOMÁNYI,
MÓDSZERTANI TUDOMÁNYOS ÉS SZAKKÖNYVEK,
EGYETEMI TANKÖNYVEK ÉS NYELVKÖNYVEK**

**VÁR-
HATÓ**

Újdonságainkról leghamarabb itt tájékozhatunk: <http://www.aula.hu>

